

**UCHWAŁA NR/22
RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA**

z dnia2022 r.

**w sprawie ustalenia kierunków działania Prezydenta Wrocławia w roku budżetowym 2023 pod nazwą
„Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się kierunki działania Prezydenta Wrocławia w roku budżetowym 2023, pod nazwą „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Wrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Wrocławia

ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ Wrocławia na rok budżetowy 2023

W R O C Ł A W

WSTĘP

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023 powstawały w cieniu kilku kryzysów: kończącej się pandemii koronawirusa, inwazji Rosji na Ukrainę, inflacji, ogromnego wzrostu cen energii i zapaści finansów samorządowych wywołanej polityką podatkową rządu. Każdy z tych kryzysów ma rozległe, głębokie i długofalowe skutki dla wszystkich dziedzin życia społecznego i gospodarczego Wrocławia oraz dla jego finansów.

Epidemia niezwykle ostro uświadomiła zasadniczą wagę zagadnień zdrowotnych. Stąd zawarte w *Założeniach* programy i projekty związane z ochroną zdrowia i zwiększeniem bezpieczeństwa zdrowotnego. Profilaktyka prozdrowotna, promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, budowanie poczucia świadomości zdrowotnej – te zadania zaplanowane są na 2023 r.

Jednym ze skutków wojny Rosji z Ukrainą jest masowy napływ uchodźców do Polski, w tym do Wrocławia. Część z nich osiedli się tutaj na stałe¹. Zwiększona liczba mieszkańców stanowi wyzwanie dla wielu usług świadczonych przez miasto, m.in. dla edukacji, systemów gospodarowania wodą i odpadami, a także np. dla transportu publicznego. W tej ostatniej dziedzinie będziemy kontynuować projekty inwestycyjne wynikające z Wrocławskiego Programu Tramwajowego. Będziemy też prowadzić działania na rzecz transportu nisko- i zero emisyjnego.

Pilną koniecznością jest transformacja energetyczna. Zamierzamy powołać miejską spółkę energetyczną, która ma odpowiadać za budowę instalacji wytwarzających energię, ciepło i docelowo wodór. Źródłem energii będą farmy fotowoltaiczne, instalacje na biomasę. Zamierzamy również rozwijać bardziej nowoczesne, własne rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami – we współpracy z innymi samorządami Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego i ze spółkami skarbu państwa. Jednak warunkiem inwestycji w energetykę i nowy system gospodarowania odpadami jest pozyskanie środków zewnętrznych lub partnerów biznesowych w formule PPP, w ramach dostępnych Gminie Wrocław limitów inwestycyjnych.

Kwestią o fundamentalnym znaczeniu jest istnienie i tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców, w tym migrantów². Stąd też niezwykle istotne są – zapisane w *Założeniach na 2023 r.* – działania zmierzające do wspierania przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, promowania lokalnego handlu, produkcji i usług oraz tworzenia sprzyjających warunków dla zakładania start-upów. Kontynuowane będą programy, takie jak Edukacja przedsiębiorczości, Wrocławskie Atelier Aktywności Zawodowej oraz Klub Integracji Społecznej, oferujące szkolenia, warsztaty, poradnictwo i kursy zawodowe. Odnosi się to także do Programu Razem, adresowanego do osób potrzebujących wsparcia psychologicznego, wśród których znajdują się także uchodźcy.

¹ Wg raportu Unii Metropolii Polskich 21 proc. ankietowanych Ukraińców chce zostać w Polsce minimum rok. Źródło: *Raport Nowy dom czy chwilowy azyl? Sytuacja uchodźców z Ukrainy wnioskujących o numer PESEL w 12 największych polskich miastach pod koniec kwietnia 2022 r. Raport z badania*. Wrzesień 2022, str. 198, https://metropolie.pl/fileadmin/news/2022/09/Nowy_dom_czy_chwilowy_azyl_raport_z_badian.pdf

² Wg tego samego raportu za główną formę pomocy Ukraińcy przebywający we Wrocławiu uznają znalezienie mieszkania (29 proc.) oraz znalezienie pracy (27 proc.). Źródło: *Raport Nowy dom czy chwilowy azyl?...*, str. 196.

W sytuacji dużego napływu obcokrajowców szczególnego znaczenia nabierają działania edukacyjno-integracyjne na rzecz życzliwej koegzystencji i dialogu ludzi pochodzących z różnych krajów oraz kręgów kulturowych i cywilizacyjnych³. Promowanie postaw otwartości i szacunku dla przekonań, kultur i religii to cel np. projektu *Spotkanie-Otwartość-Rozmowa* (SOR). W tym kontekście wspomnieć też należy o kampanii *Studuj i pracuj we Wrocławiu* skierowanego do obcokrajowców, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty edukacji na wrocławskich uczelniach i docelowo znaleźć zatrudnienie we wrocławskich firmach. Z kolei kampania *Wrocław na językach świata* pomoże obcokrajowcom w nauce języka polskiego, zwiększeniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy oraz poznaniu realiów życia we Wrocławiu.

Inflacja, wzrost cen energii i kryzys finansów samorządowych zmusiły nas do ponownej analizy katalogu działań zapisanych w *Założeniach na 2023 r.* We wrześniu 2022 r. władze miasta zostały dodatkowo zmuszone do ogłoszenia programu oszczędnościowego, który obejmuje przede wszystkim ograniczanie zużycia energii. W związku z tym w *Założeniach na 2023 r.* znalazły się dwa, całkiem nowe działania oszczędnościowe, które wynikają z tego programu. Jednocześnie **podporządkowujemy całą treść *Założeń na 2023 r.* dwóm zasadom:**

a) Zakresy wszystkich działań mogą być na bieżąco dostosowywane do możliwości finansowych Gminy Wrocław, a dofinansowanie uzyskają jedynie szczególnie uzasadnione merytorycznie projekty.

b) Przedmiotem bieżącej analizy będą te projekty edukacyjne, które wychodzą ponad podstawę programową realizowaną przez placówki oświatowe. Projekty takie mogą być dostosowywane do bieżących możliwości finansowych Gminy Wrocław.

Mimo tych wszystkich trudności wciąż chcemy stać się miastem zielonym i neutralnym dla klimatu. Nasze działania już zostały uwieńczone prestiżowym sukcesem: w kwietniu 2022 r. Wrocław znalazł się wśród 100 miast europejskich, zakwalifikowanych do programu Komisji Europejskiej Horyzont Europa „Misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 roku”. Stąd planowana na 2023 r. kontynuacja programów takich jak np. wymiana źródeł ciepła na paliwa stałe na źródła niskoemisyjne, czy też wprowadzanie alternatywnych źródeł energii na terenach obiektów będących własnością Miasta oraz stały monitoring wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i realizacji Miejskiego Planu Adaptacji Wrocławia do Zmian Klimatu.

Przy opracowaniu *Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023* przyjęto, tak jak w latach poprzednich, zasadę spójności ze *Strategią Wrocław 2030*. Zadania zawarte w *Założeniach* (podobnie jak w *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2021 i 2022*) zgrupowano, wzorem *Strategii Wrocław 2030*, w **siedmiu priorytetach**.

³ Wg tego samego raportu 90 proc. Ukraińców ma zaufanie do nieznanym Polaków, których spotykają. Częste braki życzliwości wskazuje jedynie 1 proc. ankieterowanych Ukraińców we Wrocławiu. Źródło: *Raport Nowy dom czy chwilowy azyl?...*, str. 197.

Priorytet 1 – mobilność. W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące budowy nowych tras komunikacji miejskiej (tramwajowych i tramwajowo-autobusowych), połączeń drogowych, inwestycji przeznaczonych dla ruchu rowerowego i pieszo-rowerowego, a także zadania z zakresu podnoszenia jakości taboru transportu zbiorowego.

Priorytet 2 – jakość środowiska i przestrzeni miejskiej. Są tu przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, zrównoważonej gospodarki wodami opadowymi i odpadami. Do tego priorytetu zakwalifikowano także działania dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dbałości o ład przestrzenny, rewitalizacji, czy zwiększania powierzchni terenów zieleni. W tym segmencie należy także uwzględnić własne lub budowane w kooperacji instalacje energetyczne.

Priorytet 3 – przedsiębiorczość. To zadania na rzecz rozwoju gospodarczego miasta – wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego, promocja gospodarcza miasta i aglomeracji wrocławskiej, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu.

Priorytet 4 – gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką. W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące innowacyjności wrocławskiej edukacji - projekty wspierające rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów oraz ich kluczowych kompetencji.

Priorytet 5 – zdrowi i aktywni mieszkańcy. To przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, promowania aktywności fizycznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Priorytet 6 – miasto otwarte. W tym priorytecie znalazły się m.in. przedsięwzięcia, które mają na celu wzmacnianie potencjału kulturalnego Wrocławia, zachęcają do studiowania i podjęcia pracy we Wrocławiu. Umieszczono tutaj także projekty edukacyjne z zakresu przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym, kształtowania tolerancji i szacunku, wspierania idei samorządności i promowania inicjatyw obywatelskich, programy na rzecz wsparcia aktywności, edukacji oraz przedsiębiorczości w środowiskach wrocławskich seniorów. Szczególną uwagę poświęcimy projektom, które służą wzmocnieniu spójności społecznej i inkluzji tych wszystkich wrocławian, którzy zamieszkują w naszym mieście od niedawna.

Priorytet 7 – Governance. W tym priorytecie umieszczono, m.in. zadania z zakresu zarządzania miastem, podnoszenia jakości świadczonych mieszkańcom usług, transformacji cyfrowej, współpracy samorządu ze środowiskiem akademickim.

Poważnym wyzwaniem w 2023 r. i kolejnych latach będzie realizacja kluczowego celu polityki finansowej Miasta jakim jest utrzymanie stabilności i bezpieczeństwa finansów publicznych przy jednoczesnym zapewnieniu finansowania zadań służących zaspokojeniu zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej o czym więcej w rozdziale „Założenia budżetowe Miasta”.

OBSZARY	Priorytet I Mobilność	Priorytet II Jakość środowiska i przestrzeni miejskiej	Priorytet III Przedsiębiorczość	Priorytet IV Gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką	Priorytet V Zdrowie i aktywni mieszkańcy	Priorytet VI Miasto otwarte	Priorytet VII Governance	RAZEM
Transport i łączność	16							16
Gospodarka mieszkaniowa		2						2
Działalność usługowa		11	10				1	22
Administracja publiczna						4	27	31
Promocja						6		6
Bezpieczeństwo publiczne							2	2
Oświata i wychowanie				2	1	3	1	7
Szkolnictwo wyższe i nauka		1		2		8		11
Ochrona zdrowia					15			15
Pomoc społeczna					12	7	4	23
Rodzina/Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej					4			4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		22						22
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego						13		13
Kultura fizyczna					4			4
RAZEM	16	36	10	4	36	41	35	178

PRIORYTET I - MOBILNOŚĆ

W dziedzinie mobilności kontynuowane będą projekty inwestycyjne, których efektem będzie poprawa bezpieczeństwa, komfortu i szybkości podróży. Najważniejszy z nich to – współfinansowana ze środków europejskich – budowa trasy autobusowo-tramwajowej (TAT) na Nowy Dwór. Z własnego budżetu Miasto sfinansuje zakończenie przebudowy mostów Chrobrego oraz kontynuację prac przygotowawczych i projektowych dla budowy nowej trasy tramwajowej na Swojczyce. Trwać będą prace przy budowie Alei Wielkiej Wyspy i Osi Zachodniej. Ponadto rozpocznie się przebudowa ulicy Pomorskiej oraz działania na rzecz poprawy stanu technicznego wybranych ulic.

Od lat realizowany jest Wrocławski Program Pieszy i Rowerowy, który zakłada budowę na terenie miasta zielonych korytarzy przeznaczonych dla pieszych i rowerów, nowych tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Na rok 2023 zaplanowano także budowę kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Ślężę w ciągu ulic Trawowej i Francuskiej. W celu obsługi nowych tras komunikacji zbiorowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne planuje zakup (przy udziale funduszy europejskich) nowoczesnych niskoemisyjnych środków transportu. Wszystkie te prace i działania mają zachęcać wrocławian do korzystania ze środków transportu innych niż samochód (szczególnie spalinowy). Służą też urzeczywistnieniu celu, jaki postawiły sobie władze Wrocławia: obniżenie udziału podróży samochodowych w stosunku do wszystkich podróży do poziomu nie przekraczającego 35%.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET I - MOBILNOŚĆ WROCŁAWIAN	
OBSZAR 1 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ - Rozwój transportu zbiorowego - Budowa kluczowych połączeń drogowych - Wzmożenie ruchu rowerowego i pieszego	
1.	Realizacja programu poprawy stanu technicznego obiektów inżynierskich W ramach zadania realizowane będą m.in. kontynuacja prac projektowych dotyczących przebudowy Mostu Trzebnickiego, rozpoczęcie remontu kapitalnego konstrukcji estakad drogowych Jana III Sobieskiego, zakończenie przebudowy Mostów Pomorskich.
2.	Realizacja programu inicjatyw lokalnych Zadania realizowane z partycypacją finansową mieszkańców, dotyczące opracowania dokumentacji projektowej budowy, bądź przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i oświetleniem. Na 2023 r. planowana jest do realizacji m.in. ulica: Motylkowa, Stoszowska, Dobrzykowicka, Siedlecka, Łukowska.
3.	Przebudowa ulicy Pomorskiej Przebudowa ulicy na odcinku od ulicy Dubois do wiaduktu przy ulicy Reymonta w zakresie m.in.: wykonania nowej konstrukcji jezdni, torowiska, chodników, dróg rowerowych, przebudowy odcinków sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej, budowy oświetlenia.
4.	Poprawa stanu technicznego nawierzchni ulic Realizacja zadań w ramach programu pozwoli na poprawę nawierzchni wybranych ulic w mieście - m.in. przebudowa ul. Ślężoujście wraz z wałem przeciwpowodziowym, remont ul. Pawiej na odcinku od ul. Przystankowej do ul. Asfaltowej.
5.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu – Etap IV Zakres projektu obejmuje zakończenie przebudowy Mostów Chrobrego oraz kontynuację prac przygotowawczych i projektowych dla budowy nowej trasy tramwajowej na Swojczyce.
6.	Budowa wydzielonej trasy tramwajowo-autobusowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia Budowa wydzielonego korytarza tramwajowo-autobusowego (ok. 6 km) z którego będą mogły korzystać zarówno nowe linie tramwajowe, jak i linie autobusowe obsługujące Nowy Dwór i okoliczne osiedla.
7.	Niskoemisyjny transport publiczny we Wrocławiu Przedsięwzięcie zakłada zakup przez MPK nowego taboru przyjaznego dla środowiska i osób o ograniczonej sprawności (w tym przeznaczonego do obsługi nowych tras tramwajowych i autobusowych). Zadanie dofinansowywane ze źródeł zewnętrznych.
8.	Wrocławski Program Tramwajowy Program zakłada kontynuację analiz związanych z realizacją programu, nie tylko w zakresie realizacji inwestycji i analiz wstępnych związanych np. z wariantowymi przebiegami, ale także usprawnień organizacyjnych i taryfowych.
9.	Realizacja programu szynowego Projekt zakłada poprawę istniejącej sieci tramwajowej, modernizację rozjazdów, wymiany trakcji, poprawę jakości stanu torowisk.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
10.	Budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu Budowa drogi zbiorczej wraz z przeprawami przez rzeki Oława i Odra łączącej węzeł Obwodnicy Śródmiejskiej przy ulicy Krakowskiej z ulicą Adama Mickiewicza. Realizacja obejmuje także budowę 12, 5 km chodników oraz 9, 5 km ścieżek rowerowych.
11.	Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94 Projekt obejmuje budowę alei Stabłowickiej od Osi Inkubacji do ul. Kosmonautów oraz przebudowę ulicy Kosmonautów (od ulicy Fieldorfa do Nowych Żernik) wraz z niezbędnymi obiektami inżynierskimi. Łącznie powstanie 3, 9 km dróg.
12.	Realizacja Programu Ruchu Pieszego i Rowerowego W ramach zadania realizowane są nowe trasy rowerowe, ciągi piesze, chodniki oraz infrastruktura towarzysząca. Wszystkie te zadania mają na celu zapewnienie ciągłości i spójności powiązań pieszych i rowerowych, powiązania osiedli z centrum, jak i powiązania samego centrum miasta.
13.	Tworzenie zielonych korytarzy pieszo-rowerowych Planuje się stworzenie systemu zielonych tras pieszo-rowerowych, które połączą wszystkie ważniejsze obszary miasta i prowadzone będą przede wszystkim wzdłuż linii kolejowych. Mają stanowić wygodną i przyjazną dla wszystkich użytkowników - infrastrukturę pieszo-rowerową wzbogaconą o zielen, będącą jednocześnie elementem zielonej infrastruktury miasta.
14.	Budowa kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Ślęzę w ciągu ulic Trawowej - Francuskiej Budowa nowej kładki pieszo-rowerowej, która za pomocą zjazdów zostanie dowiązana do istniejących dróg gruntowych pełniących funkcję rekreacyjną. Inwestycja zapewni połączenie dwóch osiedli miasta.
15.	Monitoring Wrocławskiej polityki mobilności oraz Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznych dokumentów miasta w zakresie zrównoważonej mobilności w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.
16.	Promocja do wewnątrz czyli promowanie mobilności, komunikacji miejskiej, polityki transportowej miasta Celem zadania jest wzmocnienie przekazu skierowanego do mieszkańców dotyczącego możliwości korzystania z inwestycji miejskich związanych z transportem i zrównoważoną mobilnością.

PRIORYTET II – JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I PRZESTRZENI MIEJSKIEJ

Więcej zieleni, czystsze powietrze oraz lepiej zagospodarowane i utrzymane miasto – to jedne z zasadniczych celów, które stawiają przed sobą władze miasta. Celowi pierwszemu służy przede wszystkim systematyczne, planowe i skuteczne gospodarowanie już istniejącym zasobem zieleni miejskiej oraz stałe zwiększanie powierzchni terenów zieleni. Wspomnieć tu należy także o ukwiecaniu terenów zieleni miejskiej oraz o realizacji programu *Szare na zielone*. Kontynuowane będą działania w celu zagospodarowania terenów zieleni do tej pory niedostępnych lub niedostosowanych do użytkowania oraz rewitalizacja istniejących założeń zieleni m.in. w ramach *Programu Rewitalizacji Zieleni, Nabrzeży i Wysp Odrzańskich* w celu zwiększenia ich atrakcyjności pod względem rekreacyjnym.

Poprawie jakości powietrza w mieście służą: program antysmogowy i wymiana źródeł ciepła na paliwa stałe na źródła niskoemisyjne, wprowadzanie alternatywnych źródeł energii (OZE) na terenach obiektów będących własnością Miasta, demontaż wyrobów azbestowych oraz unieszkodliwianie odpadów azbestowych. Prowadzony jest stały monitoring wdrażania *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* oraz realizacji *Miejskiego Planu Adaptacji Wrocławia do Zmian Klimatu*. Jednym ze skutków zmian klimatycznych jest obniżenie poziomu wód gruntowych i generalnie niedobór wody. Stąd też kontynuowane będą działania w celu zwiększenia retencji wodnej m.in. poprzez realizację *Programu Złap deszcz* oraz projektu *Lubię deszcz*.

Dobrze zagospodarowane i utrzymane miasto jest warunkiem koniecznym wysokiej jakości życia mieszkańców. Dlatego wśród strategicznych przedsięwzięć znajdują się m.in. prace nad zmianą *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*, mające dostosować ten niezwykle ważny dokument do zmieniającej się rzeczywistości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET II - JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I PRZESTRZENI MIEJSKIEJ	
OBSZAR 2 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA - Rewitalizacja miasta - Dbłość o ład przestrzenny miasta - Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych	
17.	Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego W ramach programu realizowane będą: 1) modernizacje mieszkań - zmiana struktury i sposobu użytkowania, 2) roboty budowlane w budynkach komunalnych polegające na remoncie dachu, elewacji, balkonów, klatki schodowej, remoncie lub wymianie instalacji sanitarnych, elektrycznych, zmianie systemu ogrzewania z piecowego na sieciowe (tam gdzie pozwalają na to warunki techniczne) oraz likwidacja istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi i (w miarę możliwości technicznych) wykonanie ich w obrębie lokali mieszkalnych, 3) kompleksowe zagospodarowanie wnętrz podwórzowych: niwelacja terenu, odwodnienie, oświetlenie, organizacja miejsc postojowych, organizacja miejsc składowania odpadów, budowanie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, zagospodarowanie terenów zieleni oraz pielęgnacja zieleni.
18.	Rewaloryzacja Bastionu Sakwowego W ramach realizacji Etapu I zostaną odrestaurowane budynki pawilonu perystylowego i kolumnady (pomieszczenia przygotowywane pod funkcje usługowe) oraz taras z fontanną. Cały teren będzie miejscem odpoczynku, rekreacji, spotkań, w którym będą odbywać się różnego rodzaju wydarzenia społeczne i kulturalne.
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA - Dbłość o ład przestrzenny miasta - Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych	
19.	Prace nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia Celem zadania jest dostosowanie dokumentu Studium do zmieniającej się rzeczywistości. W tym zwłaszcza wzmacnianie odporności miasta na kryzysy i rozwijanie suwerenności energetycznej. Prace na Studium i jego kształt są dodatkowo uzależnione od sytuacji formalno-prawnej na poziomie krajowym.
20.	Podwyższenie poziomu ładu przestrzennego Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ze szczególnym uwzględnieniem konieczności wzmacniania odporności miasta na kryzysy i rozwijanie lokalnej suwerenności energetycznej.
21.	Konstruowanie polityki przestrzennej na obszarze Wrocławia Opracowanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennej dla wybranych fragmentów miasta - diagnoza i ocena stanu zagospodarowania, ustalenie wytycznych kierunkowych zgodnych z polityką przestrzenną miasta.
22.	Poprawa jakości nowych osiedli Będziemy zachęcać inwestorów prywatnych, by w większym stopniu inwestowali w infrastrukturę transportową, przestrzenie publiczne czy obiekty społeczne. Będziemy przy tym korzystać z istniejących instrumentów prawnych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
23.	Kontynuacja prac na rozwijaniem polityki rzecznej Zadanie obejmuje: 1) opracowanie Mapy Koordynacyjnej lokalizowania obiektów pływających na gruntach pokrytych wodami oraz zagospodarowania obszarów nadrzecznych, 2) prace nad koncepcją systemu tramwaju wodnego we Wrocławskim Węźle Wodnym (teren Wrocławia) oraz na Odrze (obszar Aglomeracji Wrocławskiej), 3) współpracę w ramach prac rządowych nad rozwojem śródlądowych dróg wodnych oraz prac nad lokalizacją multimodalnego portu rzecznoego we Wrocławiu.
24.	Opracowanie koncepcji systemu przestrzeni publicznych w strukturze funkcjonalno-przestrzennej osiedli w celu aktywizacji ośrodków lokalnych Stworzenie przestrzennej oferty terenów publicznych dla integracji społeczności lokalnych, tworzenia więzi sąsiedzkich i budowania tożsamości mieszkańców Wrocławia w ramach Osiedli Kompletnych - kontynuacja.
25.	Program MULTIZONE - wzmacnianie wielofunkcyjnego potencjału osiedli Kreowanie we Wrocławiu nowych wielofunkcyjnych obszarów tzw. MULTIZONES, w celu dostosowania przestrzeni i istniejącego zagospodarowania do aktualnych potrzeb społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Idea programu zakłada stworzenie przestrzeni wielofunkcyjnych, których uniwersalność i elastyczność wzbogacona jest o elementy kreujące indywidualność danego miejsca, realizując przy tym założenia wizji miasta kompaktowego, nakierowanego na aktywność mieszkańców i efektywne wykorzystanie przestrzeni.
26.	Wrocławskie Standardy Dostępności Przestrzeni Miejskich Koordynacja i monitorowanie wdrażania wytycznych dokumentu Wrocławskie Standardy Dostępności Przestrzeni Miejskich. Dokument przeznaczony jest dla inwestorów działających na terenie Wrocławia, zawiera wytyczne dostępności w zakresie: przestrzeni publicznych i ciągów pieszych, przejść dla pieszych, wyposażenia miejskich przestrzeni publicznych, przystanków komunikacji, miejsc postojowych i parkingów, terenów zielonych i rekreacyjnych, informacji wizualnej, dotykowej i głosowej.
27.	Realizacja konkursu <i>Piękny Wrocław</i> Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu na najlepszą realizację architektoniczną. Konkurs organizowany wspólnie przez Prezydenta Wrocławia i Towarzystwo Miłośników Wrocławia.
28.	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centrum staromiejskim we Wrocławiu poprzez realizację uchwały nr LVI/1465/14 RMW z dnia 10 kwietnia 2014 r. (Park Kulturowy) Kompleksowa ochrona przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych. Zadania priorytetowe to m.in. usuwanie zabrudzeń/graffiti, usuwanie wyklejanek z witryn lokali użytkowych, likwidacja reklam, banerów czy stoisk nielegalnego handlu.
29.	Dbłość o podniesienie i utrzymanie poziomu atrakcyjności miejsc publicznych Kształtowanie przestrzeni publicznej skutkujące podniesieniem standardu i estetyki. Wybór miejsc, przygotowanie propozycji zagospodarowania, wzbogacenie o formy przestrzenne i elementy małej architektury poprzez konkurs, zlecenia opracowania koncepcji, negocjacje w celu pozyskania dzieł artystów.
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA	
30.	Konkurs <i>Wrocławska Magnolia</i> Konkurs skierowany jest do absolwentów wrocławskich uczelni, których prace magisterskie obejmują zagadnienia poprawy szeroko pojętej jakości życia wrocławian, w tym zwłaszcza wzmacnianie odporności miasta na kryzysy i rozwijanie lokalnej suwerenności energetycznej.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 12 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA • Poprawa jakości powietrza • Dostępność terenów zielonych i ochrona lasów • Zrównoważona gospodarka wodami opadowymi, ściekami i odpadami	
31.	Uczestnictwo w programie <i>Misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r.</i> Celem programu europejskiego jest wsparcie i promocja 100 europejskich miast w transformacji systemowej w kierunku neutralności klimatycznej do 2030 r., przekształcenie ich w ośrodki eksperymentów i innowacji. Uczestnictwo Wrocławia w programie odbywa się poprzez zaplanowanie i realizację działań mających na celu osiągnięcie przez miasto neutralności klimatycznej. Są to m.in.: poprawa efektywności energetycznej budynków, oświetlenia publicznego, redukcja emisji z transportu publicznego i indywidualnego, wsparcie przemysłu i rozwój technologii innowacyjnych, zrównoważone planowanie przestrzenne, rozwój terenów zieleni, zwiększanie lesistości, transformacja rolnictwa na terenie miasta, transformacja w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, budowa i kształtowanie świadomej i odpowiedzialnej społeczności miejskiej. W ramach udziału w Misji każde miasto wypracowuje z mieszkańcami kontrakt klimatyczny, czyli tzw. mapę drogową, wskazującą ścieżkę dojścia do neutralności klimatycznej w oparciu o działania podejmowane zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym.
32.	Monitoring Planu adaptacji Wrocławia do zmian klimatu Działanie polega na corocznym zbieraniu danych, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznego dokumentu miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.
33.	Wdrażanie OZE (Odnawialne Źródła Energii) na terenie obiektów miejskich Zadanie obejmuje wdrażanie OZE oraz zarządzanie energią w obiektach będących własnością miasta. Zadanie realizowane jest na podstawie wcześniej przeprowadzonych konsultacji rynkowych, które określają sposób realizacji zadania oraz inwentaryzację obiektów miejskich. (Zadanie w koordynacji z zadaniem Doradztwo energetyczne).
34.	Miejski program wymiany źródeł ogrzewania Celem programu jest ograniczenie emisji i poprawy efektywności energetycznej budynków poprzez wymianę w mieszkaniach gminnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe na inne systemy grzewcze. W ramach kompleksowej termomodernizacji podejmowane są działania obejmujące: przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej, ich ocieplenie, wymianę okien i drzwi zewnętrznych na nowe o normatywnych właściwościach izolacyjności.
35.	Program wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe na ogrzewanie niskoemisyjne- program dotacyjny Kawka plus i termo KAWKA Głównym założeniem programu jest dotowanie inwestycji polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym i ich zamianę na podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie gazowe, ogrzewanie elektryczne, ogrzewanie lekkim olejem opalowym, pompą ciepła lub inne urządzenie wykorzystujące OZE, służące wyłącznie do ogrzewania. Dodatkowo w ramach programu udzielana jest dotacja na wymianę starych drewnianych okien jako wsparcie działań termomodernizacyjnych. Program skierowany jest do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych i nieruchomości położonych na terenie Wrocławia.
36.	Kontynuacja Programu usuwania z terenu Wrocławia azbestu i wyrobów zawierających azbest Program usuwania azbestu jest istotnym w zakresie ochrony powietrza w związku z emisją włókien azbestowych. W ramach programu dokonywany jest demontaż wyrobów azbestowych użytkowanych w obiektach zlokalizowanych na terenie Wrocławia oraz transport i unieszkodliwienie wytworzonych odpadów azbestowych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
37.	Wrocławski program antysmogowy Głównym założeniem programu jest opracowanie i koordynacja działań podejmowanych przez miasto na rzecz poprawy jakości powietrza zarówno w zakresie ograniczenia emisji ze źródeł powierzchniowych (wymiana źródeł ciepła na ekologiczne) jak i działań naprawczych mających wpływ na ograniczenie emisji ze źródeł liniowych, w szczególności dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg, czyszczenia ulic na mokro, wymiany taboru autobusowego na ekologiczny oraz zakup nowoczesnych tramwajów.
38.	Monitoring wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz SECAP (Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu) Zadanie przewiduje inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych w ramach Koncepcji planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP), monitoring wdrażania/realizacji nowych zadań w harmonogramie rzeczowo-finansowym, aktualizowanym cyklicznie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na potrzeby realizacji nowych inwestycji (w przypadku finansowania ze środków UE) oraz udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości zgodnie z uchwałą.
39.	Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu - LifeCoolCity Głównym celem projektu LIFE COOLCITY jest zwiększenie potencjału adaptacyjnego miasta poprzez wdrożenie w proces zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą innowacyjnych systemów wykorzystujących GIS i teledetekcję. W efekcie realizacji projektu powstanie system informatyczny, który będzie wspierał proces przebudowy BZI w celu redukcji powierzchni szczególnie narażonych na zmiany klimatu i ochrony zieleni spontanicznej. Miastem demonstracyjnym w projekcie jest Wrocław, dla którego zostanie przeprowadzona identyfikacja potrzeb oraz koncepcja przebudowy BZI wraz z oceną jej skuteczności w oparciu o opracowane systemy informatyczne wykorzystujące dane, produkty i wskaźniki teledetekcyjne. Ponadto powstanie platforma informacyjno-edukacyjna umożliwiająca bezpośredni dostęp do powstałych systemów informatycznych oraz będąca bazą wiedzy odnośnie zagadnień związanych z wykorzystywaniem teledetekcji w adaptacji miast do zmian klimatu. Projekt realizowany będzie w latach 2023 - 2029, przez konsorcjum 7 partnerów i finansowany z programu LIFE.
40.	Udział w projekcie agendy Narodów Zjednoczonych dotyczącym odporności miasta na kryzysy - Making Cities Resilient 2030 jako tzw. Resilience Hub Wrocław został wybrany na tzw. Resilience Hub czyli miasto, które ma polityczne i techniczne zobowiązanie do podejmowania działań w celu przeciwdziałania zagrożeniom związanym z klęskami żywiołowymi i klimatem. Wrocław został uznany na Resilience Hub na okres 3 lat. Głównym celem inicjatywy jest usprawnienie współpracy między miastami i wzajemnego wsparcia na drodze do odporności. Resilience Hubs odgrywają kluczową rolę we wspieraniu innych miast MCR2030 w dzieleniu się wiedzą, budowaniu zdolności i tworzeniu możliwości uczenia się. Mogą zainspirować inne miasta do zaangażowania się w preżne miasta i społeczności. Centra odporności powinny być w stanie wykorzystać ustalone, zaufane zasoby finansowe i intelektualne, w tym sieci, które mogą być wykorzystywane do wspierania działań DRR i budowania odporności przez inne miasta w regionie lub poza nim. Jako Resilience Hub Wrocław zobowiązał się do wdrożenia szeregu inicjatyw wspierających inne miasta MCR2030, np. szkolenie dotyczące NBS, publikacja dotycząca dobrych praktyk NBS, wymiany między miastami, współorganizacja konferencji związanej z przyszłym rozwojem miast pod kątem zarządzania wodą.
41.	Realizacja Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych) poprzez stosowanie zintegrowanych metod (mechanicznych, biologicznych, chemicznych). Programem objęty jest obszar w granicach miasta Wrocławia.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
42.	Realizacja Programu ograniczenia uciążliwości związanych z bytowaniem na terenie Wrocławia dzikich zwierząt Program obejmuje systematyczne ograniczanie liczebności populacji dzikich zwierząt w mieście poprzez odłowy lub odstrzały redukcyjne, działania doraźne w sytuacjach kryzysowych polegające na zleceniu prowadzenia całodobowego pogotowia interwencyjnego ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie profesjonalnej opieki weterynaryjnej i rehabilitacji dzikim zwierzętom pochodzącym z terenu Wrocławia, zapobieganie migracji dzikich zwierząt w głąb miasta m.in. poprzez współdziałanie z dzierżawcami obwodów łowieckich położonych na obrzeżach miasta.
43.	Nasadenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej Dostawa drzew i krzewów ozdobnych, pnączy oraz usługa polegająca na sadzeniu i pielęgnacji drzew i krzewów ozdobnych na terenach zieleni miejskiej tj. parkach i zieleńcach oraz zieleni przyulicznej. Dostawa materiału roślinnego tj. kwiatów rabatowych, bylin, traw ozdobnych do obsadzeń kwietników i rabat na terenach zieleni miejskiej. Celem zadania jest nasycenie zielenią istniejących obiektów, zwiększenie bioróżnorodności, tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej, poprawę estetyki Miasta oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych a także stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców.
44.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie uwarunkowań merytorycznych formalno-prawnych, finansowych i własnościowych Planuje się działania mające na celu wzbogacanie obszaru miasta w formy ochrony przyrody (na podstawie spełnionych warunków) i ujmowanie ich w ustawowy system ochrony. Na terenie Wrocławia formy ochrony przyrody istniejącej dzielą się na: obszarowe - fragment Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy, obszary wchodzące w skład europejskiej sieci Natura 2000, a także obiektowe - 115 pomników przyrody (195 obiektów) i 2 użytki ekologiczne.
45.	Nadzór nad istniejącymi formami ochrony przyrody - użytkami ekologicznymi pomnikami przyrody Zadanie realizowane w ramach nadzoru nad formami ochrony przyrody. Monitorowanie stanu zachowania elementów przyrody dla utrzymania ich we właściwym stanie, spełniającym warunki uznania za formy ochrony przyrody przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi i mienia.
46.	Realizacja kampanii edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska - kalendarz edukacyjny Kampanie edukacyjne dotyczące ochrony środowiska (m.in. oszczędzania energii i wody, jakości powietrza, bioróżnorodności, mobilności, zieleni, zmiany klimatu, gospodarki obiegowej, itp.) skierowane do różnych grup społecznych. Organizacja i przeprowadzenie m.in. Dnia Ziemi, Dnia Wody, Tygodnia Zrównoważonego Rozwoju, Tygodnia Zrównoważonej Mobilności.
47.	Realizacja programu Szare na zielone Zadanie ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół i przedszkoli w obszary mikro-zieleni przyjaznej dla uczniów przyczyniające się do poprawy jakości powietrza, zwiększania odporności na zmiany klimatu, ochrony przed hałasem, zachowaniem bioróżnorodności. Działania te pełnią także funkcje edukacyjne. Dostarczają uczniom, rodzicom, pracownikom wiedzę na temat zieleni w zrównoważonym rozwoju miasta.
48.	Realizacja Programu Rewitalizacja Zieleni, Nabrzeży i Wysp Odrzańskich Zadanie przewiduje opracowanie dokumentacji projektowych oraz realizację robót budowlanych w zakresie zagospodarowania terenów zieleni, w tym: Rewitalizacji Skweru przy ul. Stawowej-Bogusławskiego, Przebudowę placu zabaw przy ul. Rubinowej, Rewitalizację Wzgórza Polskiego -Bastion Ceglarski – etap I, Zagospodarowanie fragmentu zieleni przy ul. Królewieckiej – etap I, Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Kunickiego – etap I, Rewitalizację Skweru Skaczącej Gwiazdy - etap II, Przebudowę placu zabaw w Parku Grabiszyńskim, Zagospodarowanie nieurządzonego terenu na zieleniec przy ul. Gazowej, Przebudowę Placu zabaw w parku Biskupińskim, Rozbudowę oświetlenia w Parku E. Stein.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
49.	Przyjęcie i wdrożenie Strategii Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu Sporządzenie i wdrożenie Strategii Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu jest podstawowym działaniem realizującym obowiązek opracowania systemu zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi zapisany w Uchwale nr XIII/342/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. przyjmującej „Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030”. Strategia pozwoli na znalezienie optymalnego modelu zarządzania systemem i kierunków działań.
50.	Program dotacyjny <i>Złap deszcz</i> Celem Programu jest pomoc mieszkańcom Wrocławia w efektywnym gospodarowaniu wodą opadową na własnej posesji jednocześnie ograniczając zużycie wody wodociągowej jak również redukując ilość wody odprowadzanej przeciążoną miejską siecią kanalizacyjną. Program jest dedykowany mieszkańcom Wrocławia, wspólnotom i spółdzielniom mieszkaniowym mającym tytuł prawny do dysponowania nieruchomością, czyli właścicielom i najemcom. Program daje możliwość uzyskania dofinansowania do wykonania przydomowych lub balkonowych systemów deszczowych do gromadzenia i wykorzystania wód deszczowych (ogrodów deszczowych, zbiorników naziemnych i podziemnych, studni chłonnych, itp.).
51.	Realizacja projektu <i>Lubię deszcz</i> Projekt polega na prowadzeniu spotkań edukacyjnych z młodymi wrocławianami w celu zapoznania ich z możliwościami i sposobami zagospodarowania wód opadowych. Zajęcia z dziećmi są prowadzone w formule warsztatowej, dzieci razem z prowadzącym warsztat realizują wspólnie przyszkolne ogrody deszczowe.
52.	Program udostępniania kompostowników Celem programu jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów oraz promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby. Kompostowniki są użyczane mieszkańcom posiadającym przydomowe ogródki oraz placówkom oświatowym. Urządzenia są użyczane na trzy lata, na podstawie umowy zawieranej z Gminą Wrocław. Po upływie trzech lat kompostowniki przechodzą na własność użytkownika.

PRIORYTET III – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Przedsiębiorczość stanowi jeden z podstawowych warunków gwarantujących miastu rozwój gospodarczy. Bez licznych, sprawnie funkcjonujących i prosperujących firm różnego rodzaju i różnej wielkości niemożliwe jest zapewnienie miejsc pracy ani utrzymanie, nie mówiąc o podniesieniu poziomu życia mieszkańców. Dlatego też kontynuowane będą działania polegające na promowaniu przedsiębiorczości, lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne. Dążyć się będzie do tworzenia nowych centrów lokalnych oraz wspierania już istniejących przestrzeni aktywności gospodarczej jak np. targowiska i lokalne ryneczki. Ważnym zadaniem na przyszły rok pozostaje stymulowanie rozwoju ulic handlowych. Kontynuowane będą działania ukierunkowane na utrzymanie miejskiego systemu wsparcia startupów.

Zadaniem Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYNIA będzie pomoc we włączeniu – bardzo ważnym także ze społecznego punktu widzenia – w system zatrudnienia i przedsiębiorczości osób z niepełnosprawnościami i starszych, natomiast m.in. do ludzi młodych skierowany jest Program *Edukacja przedsiębiorczości* służący rozwijaniu postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat.

Dla rozwoju miasta istotne jest przyciągnięcie inwestorów z nowymi projektami biznesowymi, toteż aktywna będzie promocja gospodarcza Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej. Oferta, podobnie jak wcześniej, będzie kierowana przede wszystkim do przedsiębiorstw z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii, nowoczesnych usług biznesowych bądź firm prowadzących działalność zaawansowaną technologicznie.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET III - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
• Działania na rzecz rozwoju gospodarczego	
53.	Inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu / MŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa) Zadanie obejmuje promocję społecznej odpowiedzialności biznesu, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych z firmami działającymi w oparciu o tradycyjny model biznesu, wspieranie innowacji w przedsiębiorczości społecznej, współpracę w ramach Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYNIA, organizację giełd kooperacyjnych.
54.	Wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego Celem zadania jest utrzymanie sprawnie funkcjonującego miejskiego systemu wsparcia startupów. Umożliwianie kontaktu z mentorami, partnerami, inwestorami i klientami oraz poszerzanie wiedzy firm na temat przedsiębiorczości, dotacji finansowych i innowacji. Organizowanie wydarzeń, warsztatów, paneli dyskusyjnych. Promowanie sukcesów wrocławskich mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, promowanie finansowych form wsparcia w tworzeniu nowych miejsc pracy.
55.	Realizacja Strategii Przedsiębiorczości Wrocław 2030 Realizacja zadań wskazanych w dokumencie strategicznym Przedsiębiorczy Wrocław 2030, m.in. organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami, organizacja konferencji i warsztatów promujących lokalną przedsiębiorczość, prowadzenie portalu informacyjnego o wrocławskiej przedsiębiorczości.
56.	Inicjowanie powstawania nowych oraz wspieranie istniejących przestrzeni dla aktywności gospodarczej - w tym targowisk, lokalnych ryneków i innych przestrzeni wielofunkcyjnych. Zadanie obejmuje: wzmacnianie potencjału gospodarczego osiedli, stymulowanie rozwoju targowisk i ulic handlowych oraz wspieranie inicjatyw lokalnych kształtujących wśród mieszkańców i przedsiębiorców postawę współodpowiedzialności za przestrzeń miejską.
57.	Wspieranie potencjału społeczno-gospodarczego miasta w zakresie dotyczącym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w ramach Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYNIA Kontynuacja działań (we współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym, jednostkami miejskimi oraz podmiotami gospodarczymi) dotyczących organizacji, wyposażenia i obsługi Centrum Informacji oferującego doradztwo z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, udzielającego pomocy pracodawcom zamierzającym ich zatrudnić, promowanie finansowych form wsparcia w tworzeniu nowych miejsc pracy.
58.	Promowanie przedsiębiorczości, lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne Organizacja wydarzeń okolicznościowych o charakterze gospodarczym w tym jarmarków - m.in. Jarmarku Bożonarodzeniowego oraz Świętojańskiego - uzupełnionych o walory edukacyjno-kulturalne. Wspieranie inicjatyw wzmacniających i promujących lokalny biznes; ze szczególnym uwzględnieniem rzemiosła i branży żywnościowej (gastronomia, rolnictwo, przetwórstwo).
59.	Realizacja Programu Edukacja przedsiębiorczości Promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców Wrocławia - w tym młodzieży szkolnej. Inicjowanie projektów edukacyjnych wspierających pozyskiwanie kompetencji pożądanych na rynku pracy oraz animowanie spotkań z wrocławskimi przedsiębiorcami, praktykami biznesu.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
60.	Promocja gospodarcza Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej Promocja inwestycyjna Wrocławia i okolicznych gmin w celu przyciągania nowych projektów biznesowych i tym samym tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy. Oferta kierowana jest przede wszystkim do przedsiębiorstw z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii, nowoczesnych usług biznesowych bądź firm prowadzących działalność zaawansowaną technologicznie (B+R). Działania promocyjne obejmują udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych, kampanie outdoorowe i internetowe, organizację konferencji i targów promujących największe marki Wrocławia, realizację projektu Invest in Wrocław.
61.	Realizacja programu <i>Mozart</i> Realizacja Miejskiego Programu Wsparcia Partnerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Sektora Aktywności Gospodarczej <i>Mozart</i> w celu wspierania współpracy uczelni wyższych z sektorem gospodarczym w zakresie rozwoju i aktywizacji rynku pracy.
62.	Wzmocnienie współpracy i promocji międzynarodowej przedsiębiorców Ułatwienie wymiany wiedzy i doświadczeń, nawiązywania partnerstw i kontaktów biznesowych oraz realizacja wspólnych projektów w ramach członkostwa Wrocławia w międzynarodowych sieciach.

PRIORYTET IV – GOSPODARKA KREATYWNA I INNOWACYJNA POWIĄZANA Z NAUKĄ

Współczesna, nowoczesna gospodarka jest w wielu dziedzinach gospodarką opartą na wiedzy, inteligencji i kreatywności. Wysoki poziom edukacji na wszystkich poziomach stanowi jeden z kluczowych czynników jej innowacyjności. Aby w przyszłości móc w gospodarce wykorzystać twórczy potencjał dzieci i młodzieży – od uczniów szkół podstawowych po studentów – dążyć trzeba do osiągnięcia jak najwyższej jakości kształcenia. Dzięki internetowej Platformie Edukacyjnej we wrocławskich szkołach będzie można, podobnie jak wcześniej, wykorzystywać w procesie nauczania nowoczesne technologie. Kontynuowana będzie nauka programowania. Duży nacisk zostanie położony na przyswajanie języków obcych poprzez wymiany międzynarodowe, m.in. w ramach szkół partnerskich oraz polsko-niemieckiej i polsko-ukraińskiej wymiany młodzieży, z których część realizowana jest m.in. przy udziale funduszy europejskich.

Kontynuowana będzie współpraca szkół z uczelniami wyższymi, polegająca m.in. na obejmowaniu patronatu nad klasami w szkołach ponadpodstawowych. W 2023 r. takim patronatem uczelni objęte zostaną oddziały biologiczno-chemiczne liceów ogólnokształcących.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET IV - GOSPODARKA KREATYWNA I INNOWACYJNA POWIĄZANA Z NAUKĄ	
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
63.	Innowacyjność wrocławskiej edukacji
	Podniesienie jakości i innowacyjności kształcenia poprzez współpracę szkół z uczelniami wyższymi (patronat, interaktywne pokazy naukowe w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki), realizację projektów wspierających naukę języków obcych (wymiany międzynarodowe m.in. w ramach programu Erasmus+, szkół partnerskich oraz Polsko-Niemieckiej i Polsko-Ukraińskiej Wymiany Młodzieży), rozwój kreatywności i myślenia krytycznego; zwiększanie atrakcyjności nauczania - nowe technologie w nauczaniu (w tym zdalnym, z wykorzystaniem Wrocławskiej Platformy Edukacyjnej), oferta atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych w ramach programów unijnych we wrocławskich szkołach podstawowych.
	Wspieranie i rozwijanie kluczowych kompetencji uzdolnionych uczniów w ramach Wrocławskiego Programu Wspierania Uzdolnionych - <i>Promovere Talenta</i> .
	Centrum Kreatywności <i>Talent</i> kompleksowe wsparcie uczniów zdolnych poprzez identyfikację uzdolnień i talentów, warsztaty edukacyjne, współpraca z instytucjami naukowymi, staże, działania dla nauczycieli i rodziców (RODZICE: warsztaty, konsultacje, grupy wsparcia, szkoły dla rodziców uczniów zdolnych; NAUCZYCIELE: tutoring, superwizje, mentorzy, liderzy, grupy eksperckie, wyjazdy studyjne, dobre praktyki).
	Realizacja programu Wrocławska edukacja po pandemii: 1. praca zespołowa - wdrożenie nowych metod pracy z uczniami, dopasowanych do aktualnej rzeczywistości i potrzeb, powrót do pracy zespołowej, metoda projektu - budowanie relacji, 2. aktywność fizyczna - promocja aktywnych form spędzania czasu, propozycje zajęć, które łączą różne aktywności, np. biegi na orientację, 3. zachowanie higieny cyfrowej, 4. wykorzystanie doświadczeń i zasobów nauczania na odległość w nauczaniu stacjonarnym oraz we współpracy z rodzicami.
	Patronat uczelni wyższych nad klasami w szkołach ponadpodstawowych, w szczególności nad oddziałami biologiczno-chemicznymi liceów ogólnokształcących.
64.	Wrocław koduje 2.0
	Głównym celem zadania jest nauczanie programowania we wrocławskich szkołach publicznych w formie kursów obejmujących między innymi podstawy języka programowania C++, podstawy Javy oraz inne.
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
65.	Wrocławska inicjatywa doskonałości naukowej
	Realizacja działań na rzecz wsparcia procesów pozyskiwania przez wrocławskich naukowców najbardziej prestiżowych międzynarodowych grantów naukowych (w tym European Research Council) oraz skutecznej publikacji artykułów w pismach o wysokim prestiżu w świecie nauki (w tym poprzez realizację dedykowanych warsztatów).
66.	Fundusz Aktywności Studenckiej (FAST)
	Program wsparcia inicjatyw studenckich adresowany do kół studenckich, organizacji oraz grup studenckich afiliowanych przy wrocławskich uczelniach. Celem programu jest wsparcie przedsiębiorczości akademickiej, inwentyki oraz doskonałości naukowej studentów i doktorantów.

PRIORYTET V – ZDROWI I AKTYWNI MIESZKAŃCY

Pojęcia „zdrowia” i „aktywności” należy interpretować szeroko. Obejmują one wszystkie grupy wiekowe i odnoszą się do wielu dziedzin życia społecznego: ochrony zdrowia, profilaktyki prozdrowotnej, promowania zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, integracji i aktywizacji ludzi z niepełnosprawnościami oraz seniorów. To podejście nazywamy „Zdrowym Wrocławiem”. Chcemy je rozwijać.

Jesli chodzi o dzieci i młodzież, to w 2023 r. kontynuowane będą programy mające na celu podnoszenie sprawności fizycznej i krzewienie postaw prozdrowotnych, przekonujące do tego, aby samodzielnie troszczyć się o własną kondycję zdrowotną i brać za nią odpowiedzialność.

Ze względu na negatywne skutki izolacji epidemicznej, zamykanie w poprzednich dwóch latach szkół i wprowadzenie nauki zdalnej konieczna będzie zwiększona dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Kontynuowana będzie walka z uzależnieniami obejmująca działania edukacyjno-informacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne. Realizowane będą programy wspomagające szkolenie sportowe. Zorganizowana zostanie kolejna Wrocławska Integracyjna Olimpiada Młodzieżowa. Przewidziana jest budowa i rozbudowa już istniejącej infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych, z której korzystać mogą nie tylko uczniowie, ale także społeczność lokalna.

Kontynuowane będą działania w ramach Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy umożliwiającej nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu. Wzmocnieniu i rozszerzaniu ulegną istniejące systemy opieki nad kobietami w ciąży, dziećmi zagrożonymi upośledzeniem (program *Za życiem*) lub ciężką chorobą, osobami niesamodzielnymi i przewlekle chorymi, w miarę możliwości realizowanych przy udziale funduszy zewnętrznych (europejskich i krajowych). Kontynuowany będzie program *Aktywny samorząd*, którego celem jest likwidacja wszelkiego typu barier utrudniających lub uniemożliwiających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym oraz projekt *Wrocławski Niezbędnik Senioralny*. W nowej formule (obecnie bezpośrednio pod auspicjami Miasta) działać będzie Klub Integracji Społecznej, prowadzący działalność na rzecz aktywizacji osób niepracujących w postaci szkoleń, warsztatów i kursów. Kontynuowane będą działania na rzecz rodzin wielodzietnych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET V - ZDROWI I AKTYWNI MIESZKAŃCY	
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
67.	Zdrowo i sportowo
	Budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych i basenów) w placówkach oświatowych, dostępność atrakcyjnej infrastruktury sportowej szkół dla społeczności lokalnej.
	Realizacja projektów edukacyjnych mających na celu: podnoszenie sprawności fizycznej uczniów, promowanie wzorców aktywności fizycznej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności; zapewnienie dzieciom i młodzieży zajęć rekreacyjno-wychowawczych w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez organizację półkolonii i otwartych sal.
	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: zwiększenie aktywności fizycznej, kształtowanie prozdrowotnych postaw i w konsekwencji zapobieganie rozwojowi nadwagi i otyłości oraz innym chorobom przewlekłym, różnorodność oferty dyscyplin sportowych, naukę pływania dla klas III, budowę nowoczesnych bloków żywienia - w założeniach projektowych nowych inwestycji przewidziane są obowiązkowo węzły żywieniowe (kuchnie) - odejście od cateringu, doposażanie istniejących kuchni, oferta zdrowych posiłków na każdą porę roku przy włączeniu szkół branży gastronomicznej.
	Wsparcie szkół i placówek we współpracy z uczelniami wyższymi i podmiotami leczniczymi w zakresie dbałości o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
OBSZAR 9 - OCHRONA ZDROWIA	
68.	Prowadzenie Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy
	To cykl szkoleń dla mieszkańców Wrocławia w różnym wieku i stopniu zaawansowania wiedzy, odbywających się w przestrzeni całego miasta (zasoby lokalowe Rad Osiedli, szkół, NGO, parafii), a także online, we współpracy i pod opieką merytoryczną Uniwersytetu Medycznego. Całość wpisana jest w kampanię społeczną wspierającą nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu. Celem działalności akademii jest szerzenie poczucia odpowiedzialności i empatii względem anonimowych osób potrzebujących pomocy w nagłych wypadkach, nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu.
69.	Rozwijanie programów z zakresu poprawy jakości opieki nad matką i dzieckiem
	Prowadzone są działania wspierające rodziców w przygotowaniu do rodzicielstwa, poprzez systematyczną edukację zdrowotną dotyczącą postępowania w okresie ciąży, porodu oraz w opiece nad dzieckiem, w tym realizacja programów: Wrocławskich Szkół Rodzenia, Wsparcie kobiet ciężarnych i matek dzieci z wrodzoną wadą rozwojową oraz ich rodzin pn. "OD-ŻYJ", Plan na życie z endometriozą, Leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego.
70.	Programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób u dzieci i młodzieży
	Programy realizowane są w środowisku opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży - np. <i>Program profilaktyki próchnicy zębów u dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat, Zapobieganie Próchnicy Zębów u Uczniów Wrocławskich Szkół Podstawowych, Edukacja Zdrowotna w Profilaktyce Nadwagi i Otyłości u Dzieci i Młodzieży</i> . Równocześnie prowadzone są działania edukacyjne dla rodziców, uczniów i nauczycieli oraz profilaktyczne, przeciwdziałające zaburzeniom zdrowotnym i chorobom.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
71.	Realizacja programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) Program polityki zdrowotnej składa się z części edukacyjnej przeznaczonej dla uczniów klas VII szkoły podstawowej i ich rodziców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV dziewcząt i chłopców w wieku 13 lat. Zajęcia edukacyjne prowadzone są w szkołach a szczepienia przeciwko HPV w Punktach Szczepień placówek leczniczych.
72.	Budowanie partnerstwa podmiotów w zakresie wzmacniania zdrowia publicznego oraz promowania dobrych praktyk Rozszerzanie działań w zakresie budowania partnerstwa na rzecz zdrowia publicznego, ukierunkowanych na diagnozowanie i rozwiązywanie problemów zdrowotnych. Działania te pozwolą na opracowywanie optymalnych strategii, promowanie najlepszych praktyk w zakresie zdrowia publicznego oraz poszukiwanie nowych rozwiązań podnoszących jakość opieki zdrowotnej.
73.	Realizacja programów promujących zdrowy styl życia oraz wczesne wykrywanie chorób cywilizacyjnych Przygotowywanie i wdrażanie programów edukacyjnych i polityki zdrowotnej, ukierunkowanych na eliminowanie czynników wywołujących choroby cywilizacyjne i umożliwiających wczesne wykrywanie chorób. Programy, ze względu na ich zdrowotną i społeczną wartość, są modyfikowane w zależności od zdiagnozowanych potrzeb zdrowotnych, zmieniających się standardów postępowania oraz wskaźników epidemiologicznych.
74.	Działania informacyjno-edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne, dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy Działania ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym tzw. "dopalaczy" oraz uzależnień behawioralnych, jak również rozwijanie oferty pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. Zadania dotyczą: prowadzenia działalności informacyjno-edukacyjnej, realizacji programów profilaktyki uzależnień w środowisku dzieci i młodzieży, tworzenia warunków do aktywnego stylu życia w przestrzeni publicznej miasta, udzielania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz doskonalenia umiejętności zawodowych realizatorów. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy koncentrują się na wsparciu osób doświadczających przemocy, szczególnie w środowisku domowym, poprzez wczesną interwencję w miejscu zdarzenia oraz prowadzenie specjalistycznej pomocy dla ofiar i terapii dla sprawców przemocy.
75.	Budowanie poczucia świadomości zdrowotnej i społecznej oraz promowanie postaw prozdrowotnych poprzez realizację kampanii społeczno-zdrowotnych i stałą współpracę z mediami Działania w zakresie promowania zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób i przeciwdziałania uzależnieniom w tym behawioralnym. Kształtowanie odpowiedzialnych postaw społecznych i zdrowotnych poprzez kampanie zdrowotne i społeczne oraz działania edukacyjno-informacyjne. Kampanie realizowane będą z aktywnym udziałem partnerów, którymi są podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, instytucje, placówki oświatowe i inne. Istotnym zadaniem jest utrzymanie partnerstwa z mediami.
76.	Programy dotyczące ochrony zdrowia psychicznego w środowisku dzieci, młodzieży i osób dorosłych Działania obejmujące edukację zdrowotną, poradnictwo specjalistyczne, pomoc interwencyjną i terapeutyczną realizują placówki medyczne, organizacje pozarządowe i instytucje.
77.	Wzmacnianie systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, starszymi, przewlekłe i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym Pomoc choremu, jego rodzinie i opiekunom w zorganizowaniu opieki poprawiającej jakość życia oraz pozwalającej na jak najdłuższe pozostanie chorego lub osoby niesamodzielnej w środowisku domowym. Wdrażanie nowoczesnych form wsparcia rodziny w opiece nad chorym, m.in. teleopieka, "łóżka wytchnienia" itp.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
78.	Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Wrocławia poprzez zintegrowanie działań w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób zakaźnych (grypy, HIV, STI) Działania ukierunkowane są na zmniejszenie liczby zachorowań na choroby zakaźne, w tym przenoszone drogą płciową. Prowadzone są działania edukacyjne i profilaktyczne, Punkt Bezpłatnego Testowania w kierunku obecności wirusa HIV wraz z poradnictwem okołotestowym. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków leczniczych (w tym Poradni Nabytych Niedoborów Odpornościowych). Przeprowadzane są szkolenia informacyjno-edukacyjne dla różnych grup odbiorców, działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem HIV/AIDS.
79.	Realizacja programu <i>Aktywny samorząd</i> Formy wsparcia przewidziane i opisane w programie adresowane są do osób fizycznych. Dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Odnoszą się do likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym likwidacji bariery transportowej, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, barier w przemieszczaniu się, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Dotyczą pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.
80.	Realizacja programu wspierania osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami oraz niesamodzielnymi Realizacja Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnymi na lata 2019-2023. Rozwijanie infrastruktury systemu pomocy i wsparcia, zapewnienie miejsc pobytu, zabezpieczenie potrzeb bytowych osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnymi. Realizacja programu zapewnia odciążenie instytucjonalne systemu pomocy społecznej. W ramach zadania realizowane są również projekty na rzecz Domów Pomocy Społecznej i Dziennych Domów Pomocy.
81.	Podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych nieaktywnych zawodowo wrocławian poprzez realizację zatrudnienia socjalnego Realizacja zadania zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie ułatwiająca powrót na rynek pracy, wsparcie finansowe w zatrudnieniu socjalnym.
82.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami - Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w formie samorządowego zakładu budżetowego Gminy Wrocław.
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
83.	Realizacja programu <i>Razem</i> Program Razem skierowany jest do dzieci, młodzieży, rodziców i osób dorosłych potrzebujących wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Otoczenie opieką w trudnych sytuacjach społecznych, adaptacyjnych związanych ze środowiskiem edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym młodych wrocławian, a szczególnie gości z doświadczeniem migracji - Ukraińców, Białorusinów. W projektach: zapobieganie trudnościom w sferze rozwoju społeczno-emocjonalnego, wsparcie rodziców i innych dorosłych w budowaniu dobrych relacji z dzieckiem, skutecznej komunikacji, motywacji i akceptacji zmiany, np. Inkubator kompetencji wychowawczych, Inkubator rozwoju osobistego (rozwijanie kompetencji przyszłości i planowanie indywidualnej ścieżki rozwoju młodzieży starszej). Szczególnym wsparciem psychologiczno-pedagogicznym obejmujemy rodziców wymagających uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Projekty przeznaczone dla wszystkich mieszkańców miasta, w tym z doświadczeniem migracji (konsultacje indywidualne i zespołowe, konferencja, warsztaty).

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
84.	Realizacja projektu Wrocławski Niezbędnik Senioralny Głównym celem realizacji zadania jest rozwijanie i wzmacnianie poczucia przynależności lokalnej, aktywizacja osób przechodzących na emeryturę, zachęcanie do udziału w życiu miasta i korzystania z oferty miejskiej. Zadanie skierowane jest do mieszkańców Wrocławia, którzy przechodzą na emeryturę. Każda z tych osób będzie uprawniona do odbioru Wrocławskiego Niezbędnika Senioralnego - zestawu materiałów promujących aktywny styl życia wrocławskich seniorów. Realizacja zadania polega na przygotowaniu pakietów, aktualizowaniu informatora oraz dystrybucji.
85.	Aktywna integracja osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym W ramach zadania realizowane są projekty Regionalnego Programu Operacyjnego WD 2014-2020. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem MOPS, realizowana będzie przez zastosowanie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym w ramach realizacji projektu KomPAS. Działania projektowe koncentrować się będą na zwiększeniu poziomu: kompetencji osobistych, aktywności społecznej, praktycznych umiejętności życiowych i korzystania z e-usługi, Internetu.
86.	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej Program jest realizowany ze środków Funduszu Solidarnościowego i polega na wprowadzeniu usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, zarówno dzieci jak i dorosłych. Beneficjenci mogą skorzystać z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym. Zadanie jest realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
87.	Zapewnienie wsparcia dla osób niesamodzielných, w szczególności starszych, w dziennych domach pomocy Utrzymanie usług opiekuńczych i wspierających w dziennych domach pomocy przy ul. Karmelkowej, Semaforowej i W. Skoczylasa we Wrocławiu (120 miejsc) dla osób niesamodzielných, w szczególności starszych. Działania oparte są na założeniach projektu <i>Mój drugi dom</i> - zapewnienia wsparcia dla osób niesamodzielných w dziennych domach pomocy we Wrocławiu.
88.	Zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych, klientów dziennych domów pomocy wymagających wsparcia Podniesienie jakości usług socjalnych świadczonych w dziennych domach pomocy poprzez transfer, zaadoptowanie i wdrożenie nowego modelu zapobiegania następstwom nieszczęśliwych zdarzeń i ich skutkom dzięki współpracy z partnerami zagranicznym i krajowym, z uwzględnieniem zagrożeń zdrowotnych, w ramach projektu <i>Każdego dnia bezpieczniej w dziennych domach pomocy</i>.
89.	Opieka Wytchnieniowa Program Opieka Wytchnieniowa jest realizowane z różnych źródeł: 1. ze środków Funduszu Solidarnościowego i polega na wsparciu członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Program jest realizowany w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego, całodobowego i poprzez specjalistyczne poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne. Zadanie jest realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi. 2. ze środków gminy dofinansowane jest funkcjonowanie dwóch pokoi wytchnień w mieszkaniu prowadzonym przez Fundację Potrafię Pomóc na rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Wadami Rozwojowymi. Usługa opieki wytchnieniowej polega na organizacji jedno lub dwutygodniowych pobytów dla osób z niepełnosprawnościami. 3. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WD 2014-2020, w ramach projektu partnerskiego SAMO-Dzielnia edycja 2 - utworzono mieszkanie wytchnień, w którym w systemie całodobowym (lub dziennym) będzie można skorzystać z opieki wytchnieniowej. Zatrudnienie dyspozytora opieki wytchnieniowej oraz wykwalifikowane opiekunki.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
90.	Realizacja programu <i>Za życiem</i> Program realizowany jest zgodnie z założeniami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin. Program adresowany jest do: kobiet w ciąży, zwłaszcza powikłanej, dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, wady powstałe w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, osób dorosłych z niepełnosprawnością oraz ich rodziców.
91.	Prowadzenie mieszkań wspomaganych wraz z realizacją usług społecznych Udostępnienie mieszkań wspomaganych, w których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym mogą przejść trening samodzielności, nabyć umiejętności radzenia sobie z codziennym życiem, skorzystać z poradnictwa i usług socjalnych. Funkcjonowanie mieszkań wspomaganych umożliwia płynne i bezpieczne przejście od pobytu w zinstytucjonalizowanej placówce do samodzielnego zamieszkania.
92.	Realizacja projektu <i>Respektum</i> Projekt mający na celu pomoc w znalezieniu pracy dla osób z autyzmem. Obejmuje utworzenie strony internetowej zawierającej informacje dotyczące aktywizacji zawodowej, współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy pod kątem wyboru pracodawców mogących zatrudnić osoby z autyzmem oraz przygotowanie podręcznika zawierającego porady dotyczące pisania CV i przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej.
93.	Klub Integracji Społecznej Kontynuowanie działalności Klubu Integracji Społecznej (wcześniej prowadzonego przez Stowarzyszenie Karan) jako miejsca reintegracji społeczno-zawodowej. Wsparcie aktywizacyjne niepracujących mieszkańców Wrocławia poprzez szkolenia, uczestnictwo w warsztatach, poradnictwo, kursy zawodowe, rozwój hobby.
94.	Budowa i prowadzenie Noclegowni wraz z Ogrzewalnią Budowa noclegowni z ogrzewalnią i izolatorium dla osób w kryzysie bezdomności. Całodobowa noclegownia będzie oferowała przez cały rok 80 miejsc, ogrzewalnia 50 miejsc uruchamianych w okresie zimowym. Placówki pozwolą zabezpieczyć osoby bezdomne w podstawowe potrzeby bytowe oraz zapobiegać przypadkom śmierci z powodu wychłodzenia. W placówkach prowadzone będą również warsztaty kompetencji społecznych dla osób w kryzysie bezdomności. Noclegownia i Ogrzewalnia są placówkami interwencyjnymi, które składają się na system pomocy skierowany do osób w kryzysie bezdomności.
OBSZAR 11 – RODZINA	
95.	Reintegracja społeczna seniorów w ramach Dziennego Domu Senior + Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ kierującego ofertę do osób powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne (otępienne) we wczesnej fazie. W ramach zadania prowadzone są działania aktywizujące seniorów o charakterze rekreacyjnym, pielęgniarstwo-opiekuńczym, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
96.	Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej ma na celu wspomaganie rodzin wielodzietnych przez: organizację czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (wejścia do ZOO, na baseny, lodowiska, do kina teatru i inne), realizację programów wspomagających Rodziny Plus. W celu podniesienia efektywności i atrakcyjności planuje się integrację Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych z programem Nasz Wrocław poprzez dedykowaną aplikację internetową.
97.	Dostosowywanie do potrzeb liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług Rozwijanie infrastruktury miejskich żłobków oraz wspieranie niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych i opiekuna dziennego. Celem jest utrzymanie poziomu objęcia opieką co najmniej 45% populacji dzieci do 3 lat.
98.	Działania na rzecz wrocławskich rodzin Podejmowane są działania na rzecz integracji i wzmacniania kompetencji wrocławskich rodzin. W ramach zadania realizowany jest projekt pn. Miesiąc Rodziny, który skupia ofertę różnych podmiotów na rzecz rozwoju i wsparcia wrocławskich rodzin np.: warsztaty, szkolenia, pikniki integracyjne z okazji Dnia Matki, Dziecka i Ojca w czasie których odbywają się animacje dla rodzin, konkursy, zajęcia edukacyjne dla dzieci i dorosłych. W okresie całego roku realizowany jest również projekt WROdzina, który ma na celu wsparcie wrocławskich rodzin poprzez przekazanie wiedzy i umiejętności podczas wykładów i warsztatów tematycznych, a także rozwój kompetencji rodzicielskich, społecznych i międzypokoleniowych. <i>WROśnij we WROcław:</i> głównym celem akcji jest upamiętnienie narodzin najmłodszych mieszkańców Wrocławia przez posadzenie przez uczestników akcji drzew. Wydarzenie propaguje odpowiedzialność i troskę o otaczającą nas przyrodę, kształtuje postawy proekologiczne wśród mieszkańców Wrocławia oraz umacnia więzi rodzinne i rozwój społeczności lokalnej, a także zwiększa powierzchnię terenów zieleni w mieście Wrocławska Wyprawka dla nowo narodzonych wrocławian - celem projektu jest budowanie poczucia tożsamości lokalnej oraz przekazanie w atrakcyjny sposób pakietu informacji nt. form i możliwości wsparcia rodziny we Wrocławiu.
OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA • Realizacja programów aktywizujących • Organizacja imprez sportowych	
99.	Realizacja programów rozwoju dyscyplin sportowych Szkolenie dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych. Realizacja, podczas roku szkolnego, programów: Basketmania, Footballmania i Volleymania.
100.	Realizacja programów wspomagających szkolenie sportowe Szkolenie dzieci i młodzieży w sekcjach klubowych poprzez realizację Programu Młodzieżowego Centrum Sportu, Programu Grup Szkolenia Podstawowego i Szkolenia w Sportach Walki. Szkolenie i udział w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych w sporcie profesjonalnym oraz realizacja programu Wrocławski Football.
101.	Organizacja wybranych ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych Zadanie jest realizowane w formie wsparcia wrocławskich klubów sportowych, organizacji pozarządowych, związków sportowych, spółek akcyjnych i spółek z o.o., które organizują i przeprowadzają imprezy sportowe dla mieszkańców Wrocławia i osób przebywających na terenie miasta. Są to dofinansowane projekty związane z imprezami o charakterze sportowym (od lokalnych imprez sportowych poprzez ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy sportowe). Dofinansowanie uzyskują jedynie szczególnie uzasadnione merytorycznie i wizerunkowo projekty związane z tym priorytetem.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
102.	Organizacja Wrocławskiej Integracyjnej Olimpiady Młodzieżowej
	Cykliczne wydarzenie polegające na przeprowadzeniu rozgrywek współzawodnictwa sportowego wśród młodzieży. Założeniem jest uczestnictwo zarówno zawodników z niepełnosprawnościami, jak i pełnosprawnych oraz przeprowadzenie turnieju w standardowych oraz integracyjnych dyscyplinach sportowych w ramach jednego wydarzenia.

PRIORYTET VI – MIASTO OTWARTE

Strategia Wrocław 2030 definiuje „miasto otwarte” jako „miasto otwartych drzwi i otwartych głów”, czyli miejsce przepływu, spotykania i krzyżowania się ludzi, idei i wartości. Aby być takim miejscem Wrocław musi dysponować odpowiednią siłą przyciągania. Dlatego kontynuowane będą projekty mające na celu promocję Wrocławia jako ośrodka atrakcyjnego pod względem turystycznym, kulturalnym i naukowym, przyciągającego studentów, pracowników i nowych obywateli. Do takich projektów należy program *Studiuji i pracuj we Wrocławiu* skierowany do obcokrajowców, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty edukacji na wrocławskich uczelniach i docelowo znaleźć zatrudnienie we wrocławskich firmach. Z kolei kontynuacja programu *Wrocław na językach świata* pomoże obcokrajowcom w nauce języka polskiego, zwiększeniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy oraz poznaniu realiów życia we Wrocławiu.

W 2023 r. kontynuowane będą działania na rzecz dialogu ludzi pochodzących z różnych krajów oraz kręgów kulturowych i cywilizacyjnych. Kontynuację znajdzie projekt *Spotkanie–Otwartość–Rozmowa*. Celem tych edukacyjno-integracyjnych przedsięwzięć będzie promowanie postawy otwartości i szacunku dla przekonań, kultur i religii mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu. Ponieważ postawa otwartości na świat i wobec innych ludzi formuje się już od najmłodszych lat, dlatego we wrocławskich szkołach będą realizowane projekty edukujące w tym zakresie. Kontynuowany będzie program *Dzień paszportu*, powstały z inicjatywy Konsulatu Honorowego Indii i władz Wrocławia. Program, przeprowadzony w formie interdyscyplinarnej gry, adresowany jest do uczniów szkół podstawowych, umożliwia dzieciom poznanie kultur, zwyczajów, historii innych krajów. W przyszłym roku po raz pierwszy przyznane zostaną stypendia solidarnościowe osobom działającym na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych, zmuszonych do opuszczenia swojego kraju.

„Miasto otwarte” jest też miejscem spotkania i dialogu między pokoleniami i środowiskami społecznymi, przestrzenią budowania społeczeństwa obywatelskiego opartego na solidaryzmie międzypokoleniowym. Dlatego też kontynuowane będą takie projekty jak *Przestrzeń Trzeciego Wieku*, *Akademicki Program Wsparcia Seniorów* oraz *Wrocławskie Atelier Aktywności Zawodowej*.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET VI - MIASTO OTWARTE	
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	
Informacja o działaniach miasta	
103.	Partnerstwo samorządu i uczelni Wrocławia - budowa współpracy międzynarodowej
	Budowa międzynarodowej sieci współpracy miejsko-akademickiej ze szczególnym uwzględnieniem miast partnerskich Wrocławia.
104.	Realizacja programu Fundusz Czasu Wolnego
	Program dotyczący sposobów zagospodarowania czasu wolnego realizowany jest przez samorządy osiedli. Są to inicjatywy o charakterze kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym, edukacyjnym, ekologicznym, zdrowotnym, realizowane bezpośrednio na terenach osiedli. Celem podejmowanych działań jest integracja, budowanie tożsamości lokalnej, edukacja w zakresie aktywnych form spędzania wolnego czasu, ekologii, promowanie zdrowego trybu życia, a także zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpłatnych plenerowych wydarzeń kulturalnych. W realizacji zadań biorą udział podmioty społeczne działające na osiedlach – organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne, jednostki miejskie, kluby sportowe, parafie.
	Realizacja Programu - Fundusz Osiedlowy
105.	Kontynuacja Programu Fundusz Osiedlowy - wdrażanie II edycji. Zadania realizowane w ramach programu wnioskowane są przez Rady Osiedla. Fundusz, obok Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i programu Mikrogranty, jest jednym z kluczowych elementów partycypacyjnego budżetu Wrocławia. Każda rada osiedla otrzymuje, w ramach budżetu miasta, możliwość zadysponowania określonej puli środków, z przeznaczeniem na realizację wybranych projektów inwestycyjnych. Wymogiem jest przeprowadzenie lokalnych konsultacji społecznych poprzedzających aplikowanie o te środki budżetowe. Dzięki zasadom Funduszu Osiedlowego wzrasta podmiotowa rola Rad Osiedli w kształtowaniu ładu przestrzennego na osiedlach i tworzeniu silnych społeczności lokalnych.
	Zabytkowa infrastruktura transportu zbiorowego
106.	Realizacja działań zmierzających do optymalnego wykorzystania zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego. W ramach zadania wykorzystana zostanie koncepcja promocji zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego, jako jednej z atrakcji turystycznych Wrocławia oraz "bank dobrych praktyk" miast partnerskich Wrocławia, wypracowany w ramach programu sieciowania miast Urbact, projektu Find Your Greatness.
OBSZAR 5 - PROMOCJA	
	Kampania Studiuj i pracuj we Wrocławiu
107.	Celem działań jest promocja Wrocławia jako atrakcyjnego miejsca do studiowania, zamieszkania i pracy przy jednoczesnym wsparciu kandydatów w procedurach związanych z podejmowaniem nauki i pracy. Grupa docelowa to obcokrajowcy, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty studiów na uczelniach biorących udział w projekcie, a także osoby zdecydowane na zatrudnienie we wrocławskich firmach usługowych lub produkcyjnych. Szczególny nacisk w działaniach realizowanych w ramach projektu położony jest na kraje Europy i Azji. Działania projektu obejmują m.in. wsparcie doradcze i proceduralne zagranicznych kandydatów na studia i do pracy (z uwzględnieniem działań adaptacyjnych dla migrantów przebywających we Wrocławiu), udział w międzynarodowych targach edukacyjnych, a także rozwój inicjatyw związanych z zaangażowaniem studiujących i pracujących obecnie we Wrocławiu obcokrajowców.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
108.	Popularyzacja Wrocławia jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego W ramach promocji turystycznej Wrocławia przewiduje się realizację następujących działań: opracowanie i przygotowanie materiałów promocyjnych przedstawiających Wrocław jako atrakcyjne miejsce dla turystyki kulturowej, aktualizacja informacji o bazie noclegowej miasta i regionu, udział w targach turystycznych w kraju i za granicą, promocja miasta na stronie internetowej <i>visitwroclaw</i> i mediach społecznościowych, prezentacja potencjału turystycznego miasta.
109.	Prowadzenie działalności informacyjnej o życiu w mieście pod hasłem <i>Wrocław twoje klimaty</i> Celem zadania jest utrwalenie wizerunku miasta przyjaznego mieszkańcom, otwartego dla gości, oferującego wysoką jakość życia. Organizowanych będzie szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, rodzinnym i rekreacyjno-sportowym. Prowadzone będą kampanie poprzedzone konsultacjami społecznymi z udziałem mieszkańców (m.in. ambient i on-line). Przeprowadzona będzie kampania Rozlicz PIT we Wrocławiu.
110.	Wrocław jako miasto o wszechstronnej ofercie kulinarnej - działalność informacyjna adresowana do mieszkańców miasta W ramach zadania realizowane będą: promocja Wrocławia jako miasta o wszechstronnej ofercie kulinarnej, odtwarzanie wrocławskiej kuchni regionalnej, współpraca z restauratorami i hotelarzami — lobbowanie na rzecz wprowadzenia do stałego menu przepisów kuchni regionalnej, promocja kuchni regionalnej na portalu Smaki Wrocławia.
111.	Dzień Paszportu To inicjatywa Konsulatu Honorowego Indii i władz Miasta. Celem jest pokazanie międzykulturowego charakteru miasta, w którym znajdują się konsulaty, organizujące swoje siedziby właśnie we Wrocławiu w odpowiedzi na potrzeby przybywających do miasta obcokrajowców. Wydarzenie organizowane jest w formie interdyscyplinarnej gry, podczas której dzieci zdobywają pieczątki danego konsulatu w specjalnie przygotowanym „wrocławskim” paszporcie. Wydarzenie adresowane jest do uczniów wrocławskich szkół podstawowych.
112.	Prowadzenie kampanii <i>Wrocław na językach świata</i> W ramach kampanii wrocławianie, jako wolontariusze, uczą obcokrajowców mieszkających we Wrocławiu języka polskiego. Oprócz nauki języka ma miejsce także integracja społeczności cudzoziemców i wrocławian, a także zwiększenie kompetencji niezbędnych na rynku pracy.
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
113.	Blisko, bezpiecznie, nowocześnie
	Szkola i przedszkole na każdym osiedlu: zwiększenie liczby miejsc w przedszkolnej edukacji publicznej poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących budynków szkolnych i przedszkolnych na potrzeby utworzenia przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych.
	Miejsce dla rowerów przy każdej szkole ponadpodstawowej.
	Dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.
	Podniesienie jakości życia i zapewnienie niezależności obywateli, którzy w szczególności za względu na stan zdrowia, wiek czy niepełnosprawność napotykają na ograniczenia mobilności i percepcji w życiu codziennym (w szczególności zapewnienie dostępności dla uczniów niepełnosprawnych). Dostosowanie bazy oświatowej i zapewnienie dostępności - program <i>Dostępność Plus</i> Kształtowanie w obiektach oświatowych kreatywnych przestrzeni sprzyjających produktywnemu i skutecznemu uczeniu się. Popularyzacja metod i rozwiązań dotyczących projektowania przestrzeni edukacyjnej. Organizacja procesu nauczania z wykorzystaniem różnych narzędzi, także technologicznych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Rozszerzenie systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci/uczniów, odbudowywanie relacji społecznych, zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w Internecie (we współpracy ze specjalistami w tej dziedzinie). Realizacja projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym i w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 2 - "Wybieramy lepszą przyszłość". Miejski Program Profilaktyki Logopedycznej - systemowe wspomaganie rozwoju mowy i języka dzieci w wieku przedszkolnym oraz zapobieganie trudnościom w uczeniu się dzieci klas I-III, w celu osiągnięcia sprawności komunikacyjnej, językowej oraz właściwego dla wieku poziomu rozwoju emocjonalnego.
114.	Dialog w edukacji Realizacja projektów edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych w celu: przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym; kształtowania postaw tolerancji i szacunku dla innych nacji, przekonań, kultur i religii; budzenia dumy z własnej historii i dziedzictwa narodowego. Budowanie dobrych relacji - Dialog Międzykulturowy, projekt <i>Szkoła Dialogu</i>. Wspieranie idei samorządności i promowanie inicjatyw obywatelskich, w szczególności działań Młodzieżowej Rady Miasta Wrocławia; upowszechnianie wśród młodzieży idei wolontariatu, promowanie pozytywnych zachowań, przeciwdziałanie przemocy i agresji, realizacja programu sprawiedliwości naprawczej. Edukacja regionalna – realizacja programu <i>Szkoła Promująca Turystykę oraz</i> konkursów w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia. Edukacja obcokrajowców - prowadzenie klas przygotowawczych we wrocławskich szkołach. Edukacja wielokulturowa - promowanie otwartości i tolerancji wobec odmienności kulturowych. Programu integracji społeczności romskiej. <i>Światowy Wrocław</i> - celem projektu jest przeciwdziałanie stereotypom i uprzedzeniom, modelowanie postaw cechujących się gotowością do podjęcia dialogu na rzecz wspólnego dobra. Wrocław stolicą czytania - projekt realizowany w ramach akcji <i>Cały Wrocław czyta</i> obejmuje swym zasięgiem placówki na wszystkich poziomach edukacyjnych. Realizacja projektów partnerskich z Wyższą Szkołą Bankową w ramach programu <i>POWER</i>. Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej przy realizacji Programu <i>2+3 i więcej</i>.
115.	Edukacja w przyszłość Dostosowanie kształcenia uczniów szkół zawodowych do wymagań konkurencyjnego rynku pracy w wymiarze krajowym i europejskim poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnych systemów kształcenia młodzieży oraz doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, a także analizy potrzeb rynku pracy i ich korelacji z nowym systemem kształcenia, we współpracy z uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami i Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej. Inicjatywy zwiększające kompetencje zawodowe absolwentów, realizacja staży zagranicznych w ramach programu <i>Erasmus +, Kształcenie i Szkolenie Zawodowe</i>. Podnoszenie prestiżu i jakości szkolnictwa zawodowego: promocja kształcenia w zawodzie, zwiększenie oferty kształcenia zawodowego na poziomie zawodów robotniczych i technicznych - dostosowanie do potrzeb rynku pracy (kształcenie dualne na poziomie wszystkich typów szkoły zawodowej) i rozszerzenie udziału szkół zawodowych w strukturze kształcenia ponadpodstawowego. Upowszechnienie kształcenia zawodowego w formach pozaszkolnych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Tworzenie klas patronackich w szkołach zawodowych w oparciu o współpracę z pracodawcami i wyższymi uczelniami. Kształtowanie prozawodowych postaw wśród uczniów - systemowe doradztwo zawodowe na każdym etapie edukacyjnym.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Modernizacja kształcenia zawodowego wynikająca z ukierunkowania szkół na zawody przyszłości (specjalizacja szkół w obrębie zawodów poprzez innowacje), doposażenie pracowni zawodowych; realizacja w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WD 2014-2020 projektów: <i>Wsparcie Kształcenia Zawodowego - Poprawa Efektów, Zawodowa 18, Pracownik przyszłości dla dolnośląskich firm technologicznych.</i>
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
116.	Promocja nauki wśród społeczności lokalnej
	Promocja nauki wśród społeczności lokalnej poprzez realizację programów <i>Visiting Professors</i> oraz programu <i>Wrocławskie konferencje naukowe.</i>
117.	Akademia Młodych Uczonych i Artystów
	Akademia Młodych Uczonych i Artystów jest miejską przestrzenią dla interdyscyplinarnego spotkania młodych, wybitnych wrocławskich naukowców i artystów. Jest także zespołem opiniodawczo-doradczym w sprawach wspierania rozwoju akademickiego i naukowego Wrocławia. Do zadań Akademii należy m.in. wsparcie procesu decyzyjnego miasta w zakresie polityki współpracy ze środowiskiem akademickim.
118.	Nagroda Wrocławska Profesura im. Fritza Sterna
	Kluczowym kryterium wyboru, obok doskonałości naukowej, jest wybitna działalność społeczna kandydata poprzez zaangażowanie nauki w proces tworzenia wzajemnego porozumienia pomiędzy narodami i kulturami, wspieranie walki z uprzedzeniami i nienawiścią oraz budowy świadomego społeczeństwa obywatelskiego. Celem przedsięwzięcia jest wiązanie z miastem wybitnych przedstawicieli świata nauki.
119.	Portal wiedzy - Wrocławskie Centrum Akademickie
	Rozbudowa treści dostępnych w internetowym serwisie programu Wrocławskie Centrum Akademickie (wca.wroc.pl) o materiały popularyzujące wiedzę naukową w oparciu m.in. o dokumentację projektów realizowanych przez samorząd miejski we współpracy ze środowiskiem akademickim).
120.	Wrocławska Nagroda Naukowa
	Wrocław, podobnie jak inne znane miasta akademickie, posiada swoją nagrodę naukową. Trafia ona w ręce naukowca lub artysty, który dzięki swym interdyscyplinarnym aktywnościom wybitnie służy integracji wrocławskiego środowiska akademickiego.
121.	Studencki Program Stypendialny
	Program przeznaczony jest dla laureatów olimpiad przedmiotowych, studentów wyjeżdżających studiować na zagranicznej uczelni, a także doktorantów wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami naukowymi.
122.	Organizacja otwartych spotkań - Wszechnica Miejska
	Cykl otwartych spotkań (poznawanie świata uczelni), wykładów, warsztatów (poszerzanie praktycznych umiejętności) oraz spektakli popularno-naukowych dla mieszkańców Wrocławia prowadzony przez samorząd miejski oraz liderów wrocławskiego środowiska akademickiego w ramach programu Wrocławskie Centrum Akademickie.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
123.	Przyznawanie stypendiów solidarnościowych osobom działającym na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych Inicjatywa ta jest wyrazem solidarności władz Wrocławia z wszystkimi ludźmi, którzy ze względu na niestabilną sytuację polityczną we własnej ojczyźnie, działania władz prowadzące do pogwałcenia podstawowych praw i swobód obywatelskich zmuszeni są do opuszczenia swojego kraju. Bezpośrednimi adresatami tego programu są studenci i doktoranci studiujący we Wrocławiu (Polacy i obcokrajowcy) podejmujący działania na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych w Europie i na świecie.
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
124.	Realizacja projektu SOR – Spotkanie – Otwartość – Rozmowa Celem projektu jest wspieranie konstruktywnych rozwiązań w obszarze komunikacji interpersonalnej i społecznej, wykorzystując aktualną wiedzę z zakresu: budowania więzi międzyludzkich, postaw prospołecznych, zdrowia psychicznego, upowszechniania informacji wielokulturowej oraz polepszania komunikacji w relacjach mieszkańców miasta i aglomeracji. Organizacja spotkań sprzyjających integracji środowisk lokalnych, w tym nowych mieszkańców, mniejszości ukraińskiej, białoruskiej i innej, realizowanych w różnorodnych formach organizacyjnych, w tym spotkania stacjonarne i online, konsultacje bezpośrednie, warsztaty.
125.	Realizacja programu Senioralny Fundusz Wyjazdowy Samorządy Osiedli, prowadzące działalność na rzecz środowiska senioralnego, realizują program polegający na zagospodarowaniu czasu wolnego wrocławskich seniorów poprzez organizację i przeprowadzenie wyjazdów rekreacyjnych i wycieczek (m.in. do miejsc istotnych kulturowo i historycznie na terenie Polski oraz Europy) oraz realizują bezpośrednio związane z nimi działania integracyjno-edukacyjne. Wspólne wyjazdy umożliwiają poznanie miejsc o wysokich walorach zabytkowych i historycznych oraz przyczyniają się do integracji seniorów.
126.	Realizacja Akademickiego Programu Wsparcia Seniorów Program partnerstwa samorządu, środowiska akademickiego oraz sfery przedsiębiorczości na rzecz wsparcia aktywności, edukacji oraz rozwoju postaw przedsiębiorczych w środowiskach seniorów wrocławskich.
127.	Realizacja Wrocławskiego Atelier Aktywności Zawodowej Program, którego adresatem są wrocławianie w każdym wieku, oferuje udział w warsztatach pokazujących od praktycznej strony różne formy aktywności zawodowej i przedsiębiorczości (tej zaawansowanej technologicznie i naukowo, ale także tej mniej popularnej, bardzo drobnej, również rzemieślniczej).
128.	Prowadzenie działalności pn. <i>Przestrzeń Trzeciego Wieku (PTW)</i> Głównym celem działalności Przestrzeni Trzeciego Wieku jest wzmocnienie aktywizacji i rozwój potencjału seniorów. Zakres podejmowanych działań odnosi się do takich obszarów jak edukacja, nauka, kultura (m.in. koncerty, warsztaty, prelekcje, konferencje, porady i konsultacje, wydarzenia okolicznościowe, wystawy, występy grup senioralnych, działalność naukowa). W ramach PTW realizowane są projekty: Otwarty Klub Seniora, Laboratorium Zabawek, Cyfrowa Przestrzeń bez Barrier (wspierający seniorów w zakresie poruszania się w świecie nowych technologii), Synergia Ciała i Umysłu, NIEzapomniane Tradycje oraz Społeczny Instytut Trzeciej Generacji konsolidujący potencjał naukowy i biznesowy w celu wzmocnienia działań na rzecz seniorów. W ramach Instytutu planuje się m.in. zarządzanie potencjałem trzeciej generacji.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
129.	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na solidaryzmie międzypokoleniowym Celem zadania jest aktywizacja i integracja osób starszych oraz poprawa jakości ich życia. W ramach zadania realizowane są m.in. kampania społeczna Dni Seniora, Akademia Rozwoju Seniora, kampania społeczna Dni Babci i Dziadka, Wrocławska karta seniora, Senior Taxi, prowadzone są kluby seniora, Radiowy Klub Seniora czy Kalejdoskop Seniora.
130.	Realizacja projektu Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej Zorganizowanie osobom skazanym prawomocnym wyrokiem, nieodpłatnych i kontrolowanych prac na cele społeczne. Osoby te pracują przy usuwaniu z powierzchni obiektów elementów graficznych wyrażających mowę nienawiści. Poprzez realizację projektu promowana jest idea sprawiedliwości naprawczej. Od 2021 r. Wrocław jest pierwszym w Polsce Miastem Sprawiedliwości Naprawczej.
OBSZAR 13 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO • Organizacja wydarzeń kulturalnych • Wsparcie Dialogu Międzykulturowego	
131.	Organizacja uroczystości wręczenia nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego Przygotowanie corocznej uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Nagroda została ustanowiona 4 czerwca 2004 r. przez Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Miasto Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski oraz Kolegium Europy Wschodniej. Jest uhonorowaniem osób, których działalność przyczyniła się do obalenia komunizmu, odzyskania przez Polskę niepodległości oraz do budowy i kształtowania społeczeństwa obywatelskiego zarówno w Polsce, jak i w Europie Środkowej i Wschodniej.
132.	Realizacja programu przyznawania nagród Wrocławia w dziedzinie kultury W ramach programu przyznawana jest m.in.. Wrocławska Nagroda Artystyczna w różnych kategoriach, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus oraz Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius.
133.	Realizacja programu wsparcia dla wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych Realizacja programu upamiętniania historii oraz wsparcia wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych. Celem jest edukacja społeczna i historyczna. W ramach zadania prowadzone są również działania na rzecz wsparcia wrocławskich środowisk kombatanckich oraz osób represjonowanych w tym min.: wsparcie w zakresie działalności organizacji zrzeszających i wspierających środowisko, udziału przedstawicieli w uroczystościach rocznicowych, organizacji wydarzeń okolicznościowych dla kombatantów i osób represjonowanych.
134.	Realizacja projektu Parki ESK <i>Emocje Sport Kultura</i> Realizacja projektu ma za zachęcać mieszkańców do aktywnego trybu życia, spędzania czasu w parkach i organizacji własnych wydarzeń społecznych, integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych i sportowych w plenerze. Wydarzenia prowadzone są w 10 parkach na terenie miasta Wrocławia, w ramach projektu przygotowywana jest infrastruktura techniczno-logistyczna umożliwiająca organizację wydarzeń przygotowywanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.
135.	Realizacja projektów kulturalnych o najwyższym znaczeniu i randze Organizacja m.in.: Przeglądu Piosenki Aktorskiej, Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty i działalności kina Nowe Horyzonty, Międzynarodowego Festiwalu Wroclavia Cantans, Festiwalu Gitarowy Rekord Guinnessa, koncertów organowych w kościele św. Elżbiety.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
136.	Organizacja obchodów Święta Wrocławia Cykl imprez związanych z obchodami Święta Wrocławia.
137.	Promocja Wrocławia jako nowoczesnego ośrodka życia muzycznego, teatralnego, plastycznego Współpraca z artystami i środowiskami artystycznymi, organizacjami pozarządowymi, w tym organizacja otwartych konkursów na realizację projektów kulturalnych.
138.	Realizacja inicjatyw nawiązujących do tradycji historycznej i patriotycznej Współorganizacja i organizacja uroczystości w ramach świąt państwowych i lokalnych.
139.	Realizacja programu Stypendyści Wrocławia Przyznawanie stypendiów utalentowanym uczniom i studentom zajmującym się twórczością artystyczną oraz profesjonalnym artystom.
140.	Nowe projekty inwestycyjne związane z działalnością kulturalną Zadania dotyczące opracowania dokumentacji projektowych i realizacji robót w zakresie budowy, przebudowy i/lub modernizacji obiektów służących edukacji i działalności kulturalnej, w tym: Pomnik Żołnierzy Niezłomnych na skrzyżowaniu ul. Glinianej z ul. Słężną, siedziba Centrum Kultury Zamek, nowa siedziba BWA.
141.	Realizacja projektu <i>Otwarta Przestrzeń Kultury</i> Ideą projektu jest wykorzystanie wnętrza zabytkowego kościoła pw. św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim jako przestrzeni, w której mieszkańcy będą mogli nieodpłatnie uczestniczyć w wydarzeniach społeczno-kulturalnych, takich jak: pokazy filmowe, spotkania literackie, rozmowy z podróżnikami, wystawy, koncerty oraz zwiedzanie obiektu z przewodnikiem. Otwarta Przestrzeń Kultury jest dostępna i otwarta dla ludzi młodych, seniorów oraz rodzin z dziećmi – wszystkich, którzy chcą wziąć udział w przygotowanych wydarzeniach, ale również je zorganizować.
142.	Realizacja działań na rzecz rozwoju Dialogu Międzykulturowego Kontynuowane będą zadania w ramach realizacji wizji Wrocławia jako wspólnoty mieszkańców, którzy żyją we wzajemnym szacunku bez względu na swoje pochodzenie, odrębność kulturową, język czy religię. W ramach zadania realizowane są projekty edukacyjno-integracyjne kształtujące postawy otwartości i dialogu międzykulturowego oraz wspierające mniejszości narodowe i etniczne. W obecnej sytuacji związanej z wojną na Ukrainie rozwijane będą w szczególności działania w zakresie wsparcia informacyjnego, adaptacyjnego nowo przybyłych mieszkańców, działania integracyjno-edukacyjne w społecznościach lokalnych, podnoszenie kompetencji służb publicznych oraz rozwój projektów międzysektorowych w ramach wdrażania nowych narzędzi i projektów systemowych m.in. w ramach Sieci Miast Międzykulturowych. Szczególnie ważne będzie rozwijanie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich integracji społecznej, środowiskowej i zawodowej.
143.	Działania na rzecz Dialogu Kultur, mniejszości narodowych i etnicznych oraz obcokrajowców we Wrocławiu Celem zadania jest promowanie postawy otwartości, wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, kultury, języka i tradycji oraz promowanie wielokulturowości miasta. W ramach zadania realizowane są działania na rzecz mniejszości (np. warsztaty artystyczne, festiwale), wsparcie obchodów rocznic mniejszości. Szczególnie ważne będzie rozwijanie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich integracji społecznej, środowiskowej i zawodowej.

„Governance” obejmuje procesy zarządzania, samorządzenia i współzarządzania, które zachodzą w szybko zmieniających się obecnie warunkach technologicznych, ekonomicznych i demograficznych, w czasie, kiedy wyłaniają się nowe formy komunikacji i kooperacji między instytucjami i organizacjami, środowiskami i jednostkami. Przyspiesza digitalizacja i cyfryzacja, rozszerza się zakres e-administracji i e-usług. W roku 2023 kontynuowana będzie realizacja Programu transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027. Planowane jest doskonalenie i rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania w celu podnoszenia kompetencji audytorów wewnętrznych oraz pracowników Urzędu Miejskiego. Prowadzone będą dalsze prace nad rozwiązaniami informatycznymi służącymi do zbierania, analizy i integracji danych miejskich pochodzących z różnych źródeł.

Na 2023 r. zaplanowana jest realizacja zadań ułatwiających udział osób z niepełnosprawnościami w życiu publicznym. Zainstalowany zostanie system przestrzennej informacji dźwiękowej z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych, ułatwiających osobom niewidomym i słabowidzącym orientację przestrzenną i informacyjną. W celu integracji społeczno-zawodowej wprowadzony zostanie system organizacji transportu osób z niepełnosprawnościami, jak również wdrażane będą Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu.

W dziedzinie sztucznej inteligencji (AI) kontynuowana będzie współpraca z przedstawicielami uczelni wyższych, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych. W kolejną fazę wejdą prace nad nową strategią rozwoju miasta.

W ramach – będącej elementem współzarządzania – partycypacji społecznej będzie, tak jak w latach poprzednich, funkcjonował Wrocławski Budżet Obywatelski, realizowane będą inwestycje finansowane z Funduszu Osiedlowego oraz ogólnomiejski program wsparcia inicjatyw oddolnych (Mikrogranty). Będziemy prowadzić prace nad nowym Programem Rozwoju Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi 2023-2024.

W ramach Akademii Twórczych Inicjatyw Obywatelskich realizowane będą projekty społeczne i społeczno-edukacyjne. Podejmowane będą działania mające na celu promowanie idei wolontariatu jako formy aktywności społecznej oraz tworzenie warunków do jego rozwoju. Kontynuowany będzie program wrocławskich biur porad obywatelskich, który zapewnia dostęp do bezpłatnych porad prawnych mieszkańcom Wrocławia oraz osobom pracującym i/lub uczącym się we Wrocławiu. Dzięki programowi można też uzyskać wszelkie informacje o przysługujących obywatelom uprawnieniach ustawowych i systemowych; ta oferta pomocy jest skierowana również do obcokrajowców.

Działać będzie Wrocławska Akademia Samorządowa, w której radni – miejscy i osiedlowi – pogłębiają wiedzę na temat zasad zarządzania miastem. W formule Wrocławskich Akademickich Zespołów Zadaniowych kontynuowana będzie współpraca samorządu ze środowiskiem naukowym i artystycznym przy rozwiązywaniu problemów miejskich.

Nowością jest zapis dotyczący Paktu Mediolańskiego, zwanego też Paktem o Miejskiej Polityce Żywnościowej. To novum w obszarze governance, propagujące uwzględnienie w zrównoważonym rozwoju miasta aspektów związanych z żywnością i bezpieczeństwem żywnościowym, jakże istotne w kontekście niepewności sytuacji geopolitycznej.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
PRIORYTET VII - GOVERNANCE	
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
• Dbłość o ład przestrzenny miasta	
144.	Wdrażanie systemu przestrzennej informacji dźwiękowej Instalowanie systemu informowania dźwiękowego i opisu wybranych lokalizacji w przestrzeni publicznej Wrocławia z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych, ułatwiających osobom niewidomym i słabowidzącym orientację przestrzenną i informacyjną. Usługa dotyczy aplikacji mobilnej.
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA • Wydatkowanie środków publicznych w sposób partycypacyjny • E-administracja • Informacja o działaniach miasta	
145.	Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO) W 2023 r. planowana jest realizacja zadań WBO wybranych w głosowaniu na przełomie września i października 2022 r. W 2023 r. rozpoczyna się nabór projektów w ramach kolejnej edycji, które następnie zostaną poddane pod głosowanie mieszkańców i realizacji w kolejnym roku.
146.	Realizacja programu Nasz Wrocław oraz Nasz Wrocław Max Celem programu Nasz Wrocław jest zachęcenie mieszkańców, dla których Wrocław na co dzień jest centrum ich życia, do korzystania z jego atrakcji kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych. Mieszkańcy miasta, rozliczający się z podatku dochodowego w jednym z właściwych dla miasta Wrocławia urzędów skarbowych, mają możliwość skorzystania z atrakcyjnych zniżek oferowanych przez partnerów programu. Nasz Wrocław Max skierowany jest do osób zameldowanych we Wrocławiu. Zachęca do spełniania obowiązku meldunkowego i skorzystania ze zniżek i ofert partnerów programu.
147.	Realizacja projektu Czat video Celem projektu było stworzenie narzędzia mającego za zadanie ułatwić, unowocześnić i usprawnić kontakt z urzędnikami. Wszyscy uczestnicy Programu Nasz Wrocław będą mogli uzyskać pomoc online w zakresie rejestracji konta, aktywacji Statusu Podatnika, Statusu Max, jak i odpowiedzi na pytania dotyczące Programu.
148.	E-administracja Głównym celem zadania jest rozwój systemów aplikacyjnych oraz e-usług dla mieszkańców Wrocławia, zapewnienie zgodności licencyjnej, a także rozwój lub wymiana części infrastrukturalnej wykorzystywanej przez ww. systemy aplikacyjne w celu zapewnienia wydajnej i bezawaryjnej pracy. Planuje się, po uzyskaniu dofinansowania unijnego, wdrożyć Zintegrowaną Platformę Zarządzania JST (pilotaż) oraz przejść do fazy eksploatacji Systemu Wspierania Spraw, Systemu Zarządzania Procesami, Systemu Hurtowni Danych i Systemu Raportowego oraz platformy e-Zieleń miejska. Kontynuowanie robotyzacji wybranych procesów.
149.	Poprawa systemu poboru podatków i opłat Zadanie związane jest z budową efektywnego i jednocześnie przyjaznego podatnikom systemu poboru podatków i opłat przypadających Gminie Wrocław. Przewiduje się wdrożenie nowych rozwiązań informatycznych polegających na rozwijaniu systemu e-deklaracji (umożliwiającego składanie deklaracji i korekt drogą elektroniczną przy jednoczesnym wykorzystaniu kalkulatorów informatycznych do obliczenia wielkości podatku). Ponadto planowane jest wypracowanie ostatecznej wersji systemu detekcji budynków i wprowadzenie jej do użytkowania. Narzędzie to umożliwia identyfikację nowych budynków i budowli, które nie zostały zgłoszone do opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
150.	Rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej Głównym celem zadania jest rozwój systemów mapowych Gminy Wrocław, utrzymanie i rozwój geoportalu gminy
151.	Robotyzacja procesów związanych z wymiarem podatków i opłat lokalnych Wdrażanie automatyzacji w realizacji procesów powtarzalnych i najbardziej czasochłonnnych. Robotyzacja umożliwi ponadto skuteczniejszą wymianę danych pomiędzy systemami informatycznymi oraz zaoferowanie klientom nowych usług lub rozbudowanie obecnie dostępnych. Automatyzacja procesów pozwoli na utrzymanie na wysokim poziomie jakości usług dla stale zwiększającej się liczby podatników
152.	Zarządzanie procesami w UMW Analiza, mapowanie i optymalizacja procesów w wybranych obszarach merytorycznych - front-office i back-office. Implementacja i zastosowanie narzędzi informatycznych do zarządzania procesami. Projektowanie przy współpracy z komórkami merytorycznymi ścieżki transformacji wybranych usług do e-usług wraz z rekomendacją rozwiązań informatycznych.
153.	Program transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027 Koordynowanie i monitorowanie przebiegu realizacji działań podjętych w ramach realizacji "Programu transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027" oraz monitorowanie osiąganych wskaźników.
154.	Doskonalenie i rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania Zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania: szkolenia dla audytorów wewnętrznych oraz pracowników Urzędu w celu podnoszenia kompetencji i świadomości w zakresie Systemów, realizacja audytów wewnętrznych, audyty nadzoru Systemu.
155.	Sztuczna Inteligencja (AI) – inteligentne miasto Współpraca z przedstawicielami uczelni wyższych, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych, firm – organizacja i uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach. Identyfikacja nowych, inteligentnych technologii i usług, które powinny być wdrażane jako odpowiedź na zmieniające się potrzeby i nowe wyzwania rozwojowe miasta.
156.	Realizacja programu oszczędzania energii w przestrzeni miejskiej Redukcja oświetlenia ulic, placów i budynków. Redukcja liczby energochłonnych wydarzeń kulturalnych, społecznych, sportowych wymagających finansowego wsparcia z budżetu miasta.
157.	Realizacja programu oszczędzania energii w urzędzie miejskim Redukcja poziomu zużywanego prądu, ciepła i ciepłej wody w obiektach urzędu miejskiego i jednostek podległych. Przeniesienie części zadań w tryb pracy zdalnej.
158.	Pakt Mediolański Wrocław stał się sygnatariuszem Paku Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej. Celem Paktu jest propagowanie zrównoważonego systemu żywnościowego oraz kształtowanie miejskich polityk dla zapewnienia miastu bezpieczeństwa żywnościowego. W ramach przedsięwzięcia realizowanych będzie szereg projektów w różnych obszarach zarządczych: zarządzanie, zrównoważona dieta i żywienie, równość społeczna i ekonomiczna, produkcja żywności, dystrybucja żywności oraz odpady spożywcze.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
159.	Współpraca w ramach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM) Koordynacja procesów rozwojowych m.in. w zakresie transportu publicznego, planowania przestrzennego czy rozwoju gospodarczego w ramach WrOM. Organizacja spotkań przedstawicieli gmin WrOM.
160.	Nowa Strategia Rozwoju Wrocławia Obowiązek sporządzenia nowej strategii rozwoju wynika z nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Istotnym elementem strategii będzie model struktury funkcjonalno-przestrzennej. Treść strategii uwzględni nowe wyzwania stojące przed miastem wynikające z aktualnych priorytetów UE, sytuacji geopolitycznej, jak również zmienionej pandemią rzeczywistości. Zadanie obejmuje m.in. przygotowanie kompleksowych analiz i opracowań oraz konsultacje.
161.	Działania na rzecz promocji i rozwoju wolontariatu Podejmowanie działań mających na celu promowanie idei wolontariatu, jako formy aktywności społecznej wspierającej rozwój osobisty i społeczny oraz kształtowanie postaw społecznej aktywności m.in. poprzez wzmacnianie kompetencji społecznych i organizacyjnych, rozwój inicjatyw integracyjnych oraz tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu, poprzez prowadzenie takich działań jak: konkursy dla wolontariuszy, które wyróżniają osoby podejmujące działania pomocowe na rzecz innych osób, prowadzenie strony internetowej z bazą ofert wolontariatu, wdrażanie nowych narzędzi wspierających rozwój i organizację działań, obchody Dnia Koordynatora Wolontariatu oraz Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, wsparcie wolontariatu we wrocławskich szkołach.
162.	Realizacja projektu Nowy obiekt - nowa jakość Podniesienie jakości wykonywanych zadań publicznych zleconych przez Miasto organizacjom pozarządowym poprzez wykonanie prac (przede wszystkim w lokalach użytkowych będących w zasobach Gminy Wrocław, w których organizacje pozarządowe realizują zadania publiczne) związanych z: dostępnością architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami, adaptacyjnymi, przystosowującymi do obowiązujących przepisów.
163.	Realizacja Strategii Rozwoju Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi 2023-2027 Realizacja zadań związanych z wypracowaną Strategią współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Wrocławia w latach 2023-2027.
164.	Mikrogranty - ogólnomiejski program wsparcia inicjatyw oddolnych Ogólnomiejski program wsparcia oddolnych inicjatyw lokalnych, które realizują mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia we współpracy z operatorami programu: Wrocławskim Instytutem Kultury oraz organizacją pozarządową wyłonioną w drodze konkursu. Aplikować mogą osoby fizyczne, grupy nieformalne lub organizacje pozarządowe realizując swoje pomysły na działania z zakresu animacji, aktywizacji społecznej, edukacji, związane z wszystkimi dziedzinami sztuki oraz inne o charakterze kulturotwórczym i więziotwórczym.
165.	Rozwój Generатора ofert dla NGO Rozwój oprogramowania specjalistycznego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach sprawnej i efektywnej realizacji zadań publicznych. Narzędzie informatyczne wspiera organizacje pozarządowe m.in. w prawidłowym przeprowadzeniu procedury otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz ich rozliczenie, a także komórki organizacyjne UM i miejskie jednostki organizacyjne w obsłudze organizacji konkursów, prowadzeniu bazy zawierającej informacje o tych organizacjach oraz ogłoszonych otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych. W szczególności ma objąć również tworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Gminą Wrocław.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
166.	Realizacja Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej Zadanie obejmuje wdrażanie Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w Gminie Wrocław w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz wspieranie rozwoju i wzmacniania podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych) oraz współpraca w tym zakresie m.in. z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej, komórkami organizacyjnymi UM, miejskimi jednostkami organizacyjnymi, podmiotami ekonomii społecznej.
167.	Organizacja transportu osób z niepełnosprawnościami Ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie przez Gminę Wrocław usługi indywidualnego/zbiorowego transportu. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez ograniczanie barier społecznych, w tym transportowych. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
168.	Wdrażanie modelu Centrów Aktywności Lokalnej (CAL) Każde Centrum Aktywności Lokalnej ma swój unikatowy charakter, ale wszystkie działają w oparciu o wspólną ideę i wartości – Wrocławski Model CAL. CALe realizują swoje autorskie programy, skierowane bezpośrednio do mieszkańek i mieszkańców okolicy, odpowiadające ich potrzebom, pasjom i zainteresowaniom. Celem zadania jest wdrażanie i promocja modelu Centrów Aktywności Lokalnej wśród organizacji pozarządowych, które chcą się podjąć tworzenia CALu. CALe to miejsca i działania współtworzone razem z wrocławianami i wrocławiankami, otwarte na różnorodność i solidarne z tymi, którzy potrzebują pomocy lub wsparcia.
169.	Prowadzenie Wrocławskiej Akademii Samorządowej Zadanie dotyczy organizacji cyklu wykładów (przeznaczonych dla radnych - miejskich i osiedlowych) z zakresu zarządzania miastem, finansów, socjologii, kultury i architektury. Celem wykładów jest upowszechnienie wiedzy o ustroju i zasadach funkcjonowania samorządu miejskiego, jego finansowaniu oraz współpracy z innymi podmiotami administracji oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, rozpowszechnianie wiedzy o rynku pracy w kontekście możliwości wsparcia osób bezrobotnych oraz lokalnych przedsiębiorców.
170.	Wrocławskie Akademickie Zespoły Zadaniowe (WAZZA) WAZZA to formuła współpracy samorządu ze środowiskiem naukowym i artystycznym polegająca na angażowaniu w konsultowanie i rozwiązywanie problematycznych zagadnień miejskich interdyscyplinarnych zespołów akademickich (studencko-doktoranckich pracujących pod kierunkiem utytułowanych mentorów naukowych) działających na bieżąco, w trybie konsultacyjnym ze służbami miejskimi.
171.	Prowadzenie Akademii Twórczych Inicjatyw Obywatelskich Zadanie obejmuje realizację projektów społecznych i społeczno-edukacyjnych skierowanych do szerokiej grupy odbiorców w różnym przedziale wiekowym. Celem jest pobudzenie świadomości obywatelskiej wśród zainteresowanych osób, a także inicjowanie działań rozwojowych (we współpracy z mieszkańcami Wrocławia i aglomeracji oraz licznej grupy gości ze Wschodu) poprzez integrację grup środowiskowych i rodzinnych oraz przy wsparciu instytucji: kultury, biznesu, nauki, edukacji, uczelni wyższych, pozarządowych i samorządowych. Szczególną opieką merytoryczną i organizacyjną zostaną objęte grupy: dzieci, młodzież i dorosłych z doświadczeniem migracyjnym. Realizowane będą: spotkania adaptacyjno-integracyjno-językowe dla dzieci i młodzieży spoza obszaru Polski w różnych punktach miasta (Centra Aktywności Lokalnej, Rady Osiedli, świetlice). Kontynuowane będą projekty twórcze dla mieszkańców miasta, aglomeracji, w tym nowych mieszkańców m.in.: Human & STEAM, Kreatywna książka, Studium PROSPECTUS, integracyjne gry miejskie, wydarzenia kulturalne i sportowe.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 6 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
Rozwój infrastruktury w przestrzeni publicznej wpływającej na poprawę bezpieczeństwa	
172.	Rozbudowa monitoringu wizyjnego miasta Systemu monitorowania wizyjnego CCTV miasta Wrocławia ma na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie wykroczeniom przeciwko porządkowi publicznemu, takim jak niszczenie mienia, akty wandalizmu i chuligaństwa, zakłócanie porządku, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Zadanie będzie realizowane kolejno w poszczególnych rejonach i dzielnicach Wrocławia.
173.	Realizacja zadań związanych z cyfryzacją odpowiedzialną społecznie W ramach zadania realizowany będzie projekt <i>Wrocławski Wolontariusz IT</i> , którego zadaniem jest podnoszenie podstawowych kompetencji cyfrowych beneficjentów oraz podnoszenie kompetencji "miękkich" osób będących wolontariuszami IT. Ponadto prowadzone będą szkolenia, warsztaty, dyskusje dotyczące przeciwdziałania cyberprzemocy, cyberuzależnień i dezinformacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Partnerami działań są przede wszystkim: Politechnika Wrocławska oraz Komisja Europejska Przedstawicielstwo we Wrocławiu.
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej	
174.	Organizacja wrocławskiej edukacji Budowanie prestiżu nauczyciela poprzez: 1. ustalenie priorytetów doskonalenia nauczycieli przeprowadzane na podstawie badania potrzeb szkoleniowych nakierowanych na pobudzanie nauczycieli do poszukiwań nowatorskich metod nauczania; 2. system motywacyjny. Realizatorami systemu doskonalenia - zgodnie z wyżej określonymi priorytetami - jest Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz w ramach środków na doskonalenie zawodowe - dyrektorzy szkół, przedszkoli i pozostałych placówek oświatowych. Inteligentne zarządzanie – wykorzystywanie cyfrowych rozwiązań we wrocławskiej edukacji (m.in. e-rekrutacja, e-dziennik). System wsparcia dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, realizacja projektu <i>Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą we Wrocławiu</i>
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA	
Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
175.	Doradztwo energetyczne Wrocławski model wsparcia mieszkańców w zakresie doradztwa energetycznego w formie działań bezpośrednich – edukacja mieszkańców w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków oraz możliwości obniżenia kosztów energii; zwiększenie świadomości wrocławian w zakresie słuszności termomodernizacji budynków, wzrost inwestycji w termomodernizację, obniżenia energochłonności budynków i zmniejszenia zużycia energii.
176.	Realizacja Lokalnego Programu Osłonowego (LPO) Lokalny Program Osłonowy (LPO) to wsparcie osób ponoszących zwiększone koszty wynikające ze zmiany pieca na ogrzewanie ekologiczne oraz zachęcenie wrocławian do dokonania trwałej zmiany systemu ogrzewania. LPO został przyjęty przez RMW w dniu 5 lipca 2018 roku. Jest on częścią Wrocławskiego Programu Antysmogowego na lata 2018-2028, którego celem jest zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza do wartości mieszczących się w normach. Program osłonowy skierowany jest do osób, które ponoszą zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające z trwałej wymiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów niskoemisyjnych: podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, olejowe (lekki olej opałowy). Projekt finansowany jest do 30 czerwca 2023 r.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
177.	Realizacja programu wrocławskich biur porad obywatelskich oraz wrocławskich mediacji
	Celem programu jest zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad obywatelskich mieszkańcom Wrocławia oraz osobom pracującym i/lub uczącym się we Wrocławiu, którzy nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej, a także zapewnienie mediacji i popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia, w tym w środowisku szkolnym. Działania mają na celu zwiększenie świadomości obywatelskiej, wzrost samodzielności w rozwiązywaniu problemów życiowych ułatwienie dostępu do bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej, informowaniu o przysługujących uprawnieniach ustawowych i systemowych. Oferta pomocy jest skierowana również do obcokrajowców.
OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA	
178.	Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu
	Koordynacja i monitorowanie wdrażania wytycznych dokumentu Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu. Dokument przeznaczony jest dla podmiotów działających na terenie Wrocławia jako katalog dobrych praktyk, usprawnień organizacyjnych na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. Dotyczy dostępności w zakresie uczestnictwa w sporcie: czynny udział - sportowiec, bierny udział - widz/kibic.

ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE BUDŻETU MIASTA

Założenia finansowe na 2023 r. opracowane zostały w warunkach wysokiej niepewności i podwyższonego ryzyka, co do dalszego rozwoju skali wpływu i skutków przedłużającej się wojny w Ukrainie oraz pogarszającej się sytuacji makroekonomicznej. Konflikt w Ukrainie oraz sankcje wymierzone w Rosję przełożyły się na rosnące w I połowie 2022 r. w galopującym tempie ceny surowców, energii i żywności, które skutkowały wzrastającym z miesiąca na miesiąc poziomem inflacji w wielu gospodarkach światowych, w tym także Polski. Negatywnie na poziom inflacji oddziaływały również utrzymujące się zaburzenia w globalnych łańcuchach dostaw oraz wysokie ceny transportu międzynarodowego. Biorąc pod uwagę skalę powyższych czynników wpływających na wysokość inflacji, aktualne prognozy wskazują utrzymanie się poziomu inflacji powyżej celów inflacyjnych przez dłuższy czas. Narodowy Bank Polski zacieśnił politykę pieniężną, silnie podnosząc stopy procentowe. Te uwarunkowania przyczyniły się do pogorszenia nastrojów i wzrostu niepewności w gospodarce, co w konsekwencji wpłynęło na obniżenie się perspektyw wzrostu dynamiki krajowego produktu w II połowie 2022 r. i w 2023 r. W tym kontekście poważnym wyzwaniem dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym dla Wrocławia, będzie przygotowanie budżetu na rok 2023 oraz jego późniejsza realizacja. Bowiem osłabienie wskaźników koniunktury, wzrastające koszty usług publicznych związane ze skokowymi podwyżkami cen energii, wysoką inflacją oraz presją na podwyżki płac, w sposób istotny wpływają na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego (JST). Dodatkowym wyzwaniem, przed którym stanęły samorządy po agresji Rosji na Ukrainę, był i nadal jest niespotykany w dotychczasowej historii napływ uchodźców do Polski. Organizacja transportu, wyżywienia oraz bazy noclegowej dla uchodźców, a w długoterminowej perspektywie zapewnienie i utrzymanie miejsc w żłobkach, przedszkolach i szkołach - to tylko niektóre z nowych zadań, z którymi mierzą się obecnie samorządy. Powyższe uwarunkowania i wyzwania nakładają się na niełatwą już sytuację finansową samorządów, które poza wprowadzonymi w latach 2018-2019 niekorzystnymi dla JST zmianami podatkowymi, zmagają się wciąż ze skutkami kryzysu epidemicznego. Dodatkowo wdrożone w styczniu i w lipcu 2022 r. kolejne rozwiązania w ramach Polskiego Ładu powodują dalsze pogorszenie się kondycji finansowej samorządów, a w kolejnych latach doprowadzą do znacznego ograniczenia ich samodzielności finansowej.

W takich uwarunkowaniach realizacja kluczowego celu polityki finansowej Miasta w 2023 r. i kolejnych latach, jakim jest utrzymanie stabilności i bezpieczeństwa finansów publicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego finansowania zadań służących zaspokojeniu zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej (dotyczących zarówno bieżącego funkcjonowania Miasta, jak i realizacji inwestycji), będzie niezmiernie trudna. Rosnące w ostatnim czasie, w gwałtownym tempie, ceny za prąd i ogrzewanie, na które samorząd nie ma żadnego wpływu, z uwagi, iż poziom tych cen oraz możliwości dostaw energii i ciepła należą do rządu, przekładają się na wzrost kosztów zadań realizowanych przez Miasto. Bez podjęcia działań oszczędnościowych, a także działań pomocowych ze strony rządu skonstruowanie budżetu spełniającego ustawowe wymagania w zakresie wyniku bieżącego oraz obsługi zadłużenia będą wręcz niemożliwe.

Planowane na rok 2023 działania w zakresie polityki finansowej ukierunkowane będą zatem na zachowanie stabilnej wysokości dochodów własnych, na które Miasto ma bezpośredni wpływ. Bowiem pozostałe dochody, wśród nich w szczególności dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i osób prawnych (CIT), z podatku od

czynności cywilnoprawnych, dochody ze sprzedaży nieruchomości – są bezpośrednio bądź pośrednio zależne od rozwoju sytuacji makroekonomicznej w Polsce. A ta ostatnio, na skutek drożących i mniej dostępnych surowców energetycznych, przyspieszającej inflacji i presji na dalsze podwyżki stóp procentowych przez NBP, obarczona jest wysoką niepewnością co do skali i trwałości osłabienia koniunktury gospodarczej i spadku dynamiki PKB w kolejnych kwartałach. Powyższe potwierdzają najnowsze prognozy dotyczące inflacji i wzrostu gospodarczego m.in. Narodowego Banku Polskiego z lipca 2022 r. Dodatkowo poważnym źródłem ubytku dochodów dla budżetu Miasta w roku 2023 i w perspektywie nadchodzących lat, są wprowadzone w lipcu 2022 r. zmiany systemu podatkowego skutkujące dalszą redukcją kluczowych dla budżetu Miasta dochodów. Mianowicie kwoty dochodów dla JST z tytułu udziału we wpływach z PIT i CIT będą powiązane z udziałem we wpływach podatkowych ustalonych na terenie danej JST na podstawie średniej z 3 lat, zamiast obecnego udziału jednorocznego. Kwoty te są określane z góry przez Ministerstwo Finansów, przed rozpoczęciem roku budżetowego i nie będą zmieniane w trakcie roku. Wprowadzone rozwiązania, m.in. ujednolicenie sposobu ustalania i przekazywania dochodów JST z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego PIT oraz CIT, według zapewnień rządu, mają uchronić samorządy przed załamaniem lokalnej koniunktury gospodarczej i wpływem terminów płatności podatków na wysokość uzyskiwanych z powyższych tytułów dochodów. W praktyce przekazywane kwoty nie odpowiadają realnym bieżącym wpływom, a jedynie odzwierciedlają uśredniony poziom historyczny wpływów z dochodów podatkowych, co w konsekwencji prowadzi do ich zaniżenia w obecnym okresie wysokiej inflacji i wysokiego wzrostu wynagrodzeń w gospodarce. Powyższy fakt potwierdzają dane z wykonania z tych źródeł po stronie budżetu państwa oraz samorządów od początku stosowania Polskiego Ładu, tj. od stycznia 2022 r. Obniżone wpływy z podatków nie korespondują ze zwiększonymi na skutek rosnących kosztów i inflacji wydatkami bieżącymi w samorządach, co jedynie pogłębia problem osiągnięcia przez samorządy nadwyżki operacyjnej w budżecie bieżącym. Ustawodawca wprowadził wprawdzie w przepisach Polskiego Ładu mechanizm korekty dochodów z powyższych tytułów, który będzie działał zarówno w przypadku zawyżenia prognozy, jak i w sytuacji jej zaniżenia, jednak ze względu na dostępność danych z rzeczywistego wykonania tych dochodów, pełne rozliczenie będzie opóźnione o 2 lata.

Na poziom dochodów Miasta będą miały również istotny wpływ wprowadzone od lipca 2022 r. ze skutkami od początku roku, zmiany w przepisach Polskiego Ładu. Obniżka stawki podatku z 17% do 12 %, która jest korzystna dla każdego mieszkańca gminy - niekorzystnie odbije się na gospodarce finansowej każdego samorządu, gdyż oznacza uszczuplenie ich dochodów własnych. To przekłada się natomiast w sposób bezpośredni na możliwości uzyskania przez samorządy, w tym Wrocław dochodów wystarczających do sfinansowania planowanych wydatków budżetowych w 2023 r. i latach następnych. Ponadto należy mieć na uwadze, że obok znacznego uszczuplenia wpływów z PIT i CIT, dochody z pozostałych źródeł, w tym m.in. z tytułu sprzedaży biletów komunikacji miejskiej oraz najmu i dzierżawy, dopiero wracają do poziomu sprzed pandemii. Wsparciem w tak trudnej dla samorządów sytuacji byłyby na pewno środki, które samorządy mogłyby wydatkować w ramach przyznaných dla Polski środków z Unijnego Funduszu Odbudowy, jednakże perspektywa ich uzyskania jest niepewna.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, w budżecie na 2023 r. w pierwszej kolejności zostaną zapewnione środki na wydatki obligatoryjne, tj. na funkcjonowanie jednostek i urzędzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej, na pokrycie kosztów obsługi

długu i wpłatę do budżetu państwa, a także na kontynuację lub zakończenie zadań inwestycyjnych będących już w fazie realizacji. W obszarze dochodów bieżących Miasta kontynuowana będzie aktywna polityka zmierzająca do wzrostu dochodów ze źródeł, na które samorząd ma bezpośredni wpływ. Zakładany wzrost tych dochodów w 2023 r. będzie wynikał m.in. z poszerzenia bazy podatkowej oraz zwiększenia efektywności w ściągalności należności budżetowych, tak aby osiągane dochody własne, w tym dochody z podatków i opłat, stanowiły nadal stabilną pozycję w budżecie.

Zachowanie odpowiedniej relacji pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, zarówno na etapie planowania, jak i wykonania budżetu, jest niezbędne w celu utrzymania wysokiego potencjału w zakresie absorpcji środków europejskich i z programów krajowych oraz poziomu wiarygodności kredytowej Miasta. Jest to niezwykle trudne w obliczu postępującego znacznego spadku dochodów własnych budżetu przy równoległym występowaniu czynników zwiększających koszty bieżącego funkcjonowania Miasta, zwłaszcza w obszarach, które stanowią największe obciążenia dla budżetu, tj. w oświacie, komunikacji czy gospodarce mieszkaniowej i gospodarce odpadami. Dodatkowo, rosnące od 2021 r. podstawowe stopy procentowe podnoszone przez bank centralny powodują wzrost kosztów obsługi zadłużenia Miasta, co przełoży się niewątpliwie w kolejnych latach na poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej.

Należy podkreślić, że negatywne tendencje w postaci systematycznego zmniejszania się nadwyżki operacyjnej pojawiły się jeszcze w okresie przed pandemią, w czasie korzystnej koniunktury, przede wszystkim jako skutek zmniejszania efektywności podstawowych źródeł dochodów i braku respektowania zasady adekwatności dochodów JST do realizowanych zadań (zwiększanie liczby zadań JST z pominięciem mechanizmu rekompensaty). Narastająca z roku na rok w budżecie Miasta luka pomiędzy kwotą przekazywanych środków w ramach subwencji ogólnej i dotacji, w tym w szczególności subwencji oświatowej, a rzeczywistymi wydatkami na realizowane przez Miasto zadania implikuje poważne ryzyko zwiększenia obciążeń finansowych ponad możliwości budżetu. Tylko skuteczne zmiany zasad naliczania przekazywanych z budżetu państwa środków dla samorządów pozwoliłyby na uwolnienie środków własnych i przeznaczenie ich na finansowanie planów i projektów rozwojowych ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej (w tym zapewnienie środków na wkład własny dla zadań inwestycyjnych współfinansowanych i planowanych do współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej).

W warunkach ograniczonego wzrostu dochodów, zmian systemowych w podatkach, skutków związanych z konfliktem zbrojnym w Ukrainie, zachowanie prorozwojowego budżetu w 2023 r. będzie głównym celem polityki finansowej Miasta. Temu celowi służyć będzie realizacja wieloletniego programu inwestycyjnego, który uwzględni projekty finansowane z własnych środków i przy udziale środków z budżetu UE. Obok już realizowanych dużych projektów infrastrukturalnych, takich jak: budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z centrum Wrocławia, budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu czy realizacja zadań w ramach projektu – Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu, realizowane będą nowe inwestycje sprzyjające poprawie jakości życia mieszkańców i czyniące Wrocław miejscem przyjaznym do życia dla wszystkich. Szczególnie ważne będą projekty w obszarze polityki społecznej mające na celu wsparcie rodziny, w tym przede wszystkim programy opieki dla dzieci i osób starszych. Konieczne będzie również zapewnienie finansowania dla programu poprawy jakości powietrza i środowiska obejmującego wielokierunkowe działania zarówno w sferze operacyjnej jak i inwestycyjnej, takie jak m.in. likwidacja pieców niespełniających

norm emisyjnych, zazielenienie ulic, programu rewitalizacji zasobu komunalnego, jak też programu rozwoju edukacji poprzez budowę i modernizację szkół i przedszkoli. W ramach partycypacyjnego zarządzania Miastem kontynuowane będą m.in.: Wrocławski Budżet Obywatelski, Program Inicjatyw Lokalnych czy Fundusz Osiedlowy.

W związku z prognozowanym znacznym uszczupleniem dochodów własnych w samorządach ustawodawca czasowo wprowadził zmianę podejścia do rozliczenia reguły równoważenia budżetu - z rozliczenia jednorocznego na średniookresowe. W zakresie art. 242 ustawy o finansach publicznych, dopuszczono możliwość przekroczenia w latach 2022-2025 reguły zrównoważania budżetu w części bieżącej w danym roku budżetowym, pod warunkiem, że w tym okresie jednostka zbilansuje swój budżet w tej części, czyli występujący deficyt bieżący danego roku zostanie pokryty w innym roku budżetowym (dotyczy to lat 2022-2025). Nie może to jednak oznaczać dowolnego wzrostu wydatków bieżących, bowiem nadal JST są zobowiązane do przestrzegania art. 243 ustawy o finansach publicznych. Konieczne jest więc stałe monitorowanie poziomu wydatków bieżących w celu zachowania płynności finansowej, która pozwoli na zabezpieczenie środków finansowych przeznaczonych na rozwój, a jednocześnie będzie warunkiem koniecznym do utrzymania stabilności finansowej Miasta w 2023 r. i latach następnych.